

OBSAH

ÚVOD.....	6
1.POJMY SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ, TÝRÁNÍ, ZANEDBÁVÁNÍ DĚTÍ, SEXUÁLNÍ TURISTIKA, KOMERČNÍ SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ A RITUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ DĚTÍ.....	8
1.1.SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ,TÝRÁNÍ A ZANEDBÁVÁNÍ DĚTÍ.....	8
1.2.SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ.....	9
1.3.SEXUÁLNÍ TURISTIKA.....	9
1.4.KOMERČNÍ SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ DĚTÍ	10
1.4.1.Dětská prostituce.....	11
1.4.2.Dětská pornografie	12
1.5.RITUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ DĚTÍ.....	13
2.FORMY SEXUÁLNÍHO ZNEUŽÍVÁNÍ.....	13
2.1.DOTYKOVÉ (KONTAKTNÍ).....	13
2.2.BEZDOTYKOVÉ.....	13
2.3.SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ LZE ROZDĚLIT TAKÉ PODLE ZÁVAŽNOSTI.....	13
3.INCEST.....	14
4.SEXUÁLNÍ ZNEUŽITÍ U CHLAPCŮ.....	14
5.NÁSLEDKY SEXUÁLNÍHO ZNEUŽÍVÁNÍ.....	15
6.TÝRÁNÍ A ZANEDBÁVÁNÍ DĚTÍ ZAHRNUJE.....	16
6.1.PSYCHICKÉ TÝRÁNÍ	16
6.1.1.Formy psychického týrání.....	16
6.2.FYZICKÉ TÝRÁNÍ	17
6.3.FORMY FYZICKÉHO TÝRÁNÍ.....	18
6.4.ZANEDBÁVÁNÍ.....	19
6.4.1.Formy zanedbávání.....	20
6.5.SYSTÉMOVÉ TÝRÁNÍ (DRUHOTNÉ PONIŽOVÁNÍ).....	21
6.5.1.Formy systémového týrání.....	21
7.OBĚŤ SEXUÁLNÍHO ZNEUŽÍVÁNÍ	21
7.1.NEJČASTĚJŠÍ ZNAKY OBĚTÍ.....	21
7.2.VAROVNÉ ZNÁMKY UPOZORŇUJÍCÍ NA MOŽNOST SEXUÁLNÍHO ZNEUŽITÍ.....	22
7.3.ÉMOČNÍ REAKCE A ZMĚNY CHOVÁNÍ SEXUÁLNĚ ZNEUŽÍVANÉHO DÍTĚTE	22
7.4.VĚK OBĚTI.....	23
8.VIKTIMIZACE.....	24
8.1.1.Primární viktimizace	24
8.1.2.Sekundární viktimizace.....	24
9.MÜNCHHAUSENŮV SYNDROM BY PROXY.....	25
10.POSTTRAUMATICKÁ STRESOVÁ PORUCHA.....	26
10.1.NEJBĚŽNĚJŠÍ PŘÍZNAKY POSTTRAUMATICKÉ STRESOVÉ PORUCHY.....	26
10.2.TYPICKÉ TĚLESNÉ POTÍŽE U LIDÍ TRPÍCÍCH POSTTRAUMATICKOU STRESOVOU PORUCHOU.....	26
10.3.CHOVÁNÍ.....	27
11.PACHATEL.....	27
11.1.OBECNÉ CHARAKTERISTIKY PACHATELŮ.....	28
11.2.ČLENĚNÍ PACHATELŮ.....	28
11.2.1.Pachatel známý.....	28
11.2.2.Pachatel neznámý.....	28
11.2.3.Situační pachatelé	29
11.2.4.Preferenční pedofilové.....	29
12.PODMÍNKY, KTERÉ VEDOU K SEXUÁLNÍMU ZNEUŽITÍ.....	29
13.REAKCE RODINY, SPOLEČNOSTI A SOCIÁLNÍHO PROSTŘEDÍ	30
14.SYNDROM PŘÍZPŮSOBNÍ SE.....	30

14.1.SYNDROM PŘIZPŮBENÍ SE SEXUÁLNÍMU ZNEUŽITÍ MÁ 5 STUPŇŮ.....	31
14.1.1.Utajování.....	31
14.1.2.Bezmocnost.....	31
14.1.3.Svedení a přizpůsobení se.....	31
14.1.4.Opožděné oznámení sexuálního zneužití.....	31
14.1.5.Odvolání výpovědi.....	31
15.PRÁVNÍ VYMEZENÍ.....	31
15.1.JEDNY Z PRVNÍCH DOKUMENTŮ ZABÝVAJÍCÍ SE OCHRANOU DĚTÍ BYLY.....	32
15.1.1.Úmluvu o právech dítěte.....	32
15.2.DŮLEŽITÁ USTANOVENÍ TRESTNÍHO ZÁKONA VZTAHUJÍCÍ SE K PORUŠENÍ PRÁV DÍTĚTE.....	33
16.PREVENCE.....	40
16.1.PRIMÁRNÍ PREVENCE.....	42
16.2.SEKUNDÁRNÍ PREVENCE.....	43
16.3.TERCÍÁLNÍ PREVENCE	43
16.4.KVARTÁLNÍ PREVENCE	44
17.SEXUÁLNÍ VÝCHOVA.....	44
17.1.NĚKTERÁ KRIZOVÁ CENTRA A LINKY.....	44
18.SOUČASNÝ STAV TÝRANÝCH A ZNEUŽÍVANÝCH DĚTÍ	46
ZÁVĚR.....	47
SEZNAM LITERATURY.....	49
PŘÍLOHY.....	52
ABSTRAKT.....	60
ABSTRACT.....	61

ÚVOD

Každý den na světě přibývá počet sexuálně zneužívaných a týraných dětí. Děti, které nedělají nic špatného, ani se nechovají jinak než jejich vrstevníci, ale přesto jsou vystaveni násilí, ať už fyzickému nebo psychickému. Nevědí za co, ani proč to je zrovna takhle, nerozumí tomu. Proč oni? Čím jsou jiní? Na to se ptají každý den; každý den se ptá malá holčička, když k ní přijde večer tatínek „dát jí dobrou noc“, proč to dělá, když jí má přece tak rád. Je to tak všude? Je to normální?

Děti bývají sexuálně zneužity ve většině případech svými rodiči, jejich nejbližšími. Proč ubližují ti nejbližší, proč je zrazují, berou jim důvěru v lidi a mezilidské vztahy? To se asi nikdy nedozví, ani oni, ani my.

Lidé, kteří dětem nějakým způsobem ubližují, ať fyzicky či psychicky, jim deformují už od mala pohled na svět, navždy jim poznamenávají život, jejich osobnost a ovlivňují názor na společnost i lidstvo. Pohled na svět, v němž žijeme se potom může jevit jako „zkažený“.

Problém týraných a zneužívaných dětí je velmi závažný a týká se bohužel celého světa.¹ Za posledních 10 let přibylo čtyřnásobně bitých dětí. Psychicky týraných je u nás dvanáctkrát více. Ročně řeší úřady přibližně 2000 případů a 50 dětí za rok na následky týrání zemře.

Většina odborníků se shoduje na tom, že sexuální násilí je typickým fenoménem tzv. střední vrstvy. Což znamená, že s pachatelem se může setkat kdokoli, aniž by pojal nějaké podezření nebo si uvědomil, že ten hodný pán, co má tak báječnou rodinu a je tak laskavý, by byl schopný udělat něco tak hrozného. Není pravda, že v sociálně slabých rodinách je zneužívání častější, naopak. Není to slabomyslností jedince, která bije do očí. Zde platí, čím méně nápadnější osoba, tím větší pravděpodobnost spáchání sexuálně motivovaného trestného činu. Faktem zůstává, že těchto případů se dostane na povrch jen malá část a daleko větší množství z nich je zatajeno v rámci postižené rodiny.

¹ Ministerstvo práce a sociální věcí ČR [online] dostupné na WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/>>

Toto téma jsem si vybrala právě z toho důvodu, že je součástí života. Je, bylo a bude aktuální, není jen fenoménem dnešní doby. Zneužívání a týrání dětí je tady odjakživa a je problémem nejen rodin, které toto neštěstí postihne, ale všech; je problémem společnosti, která od něj mnohdy odvrací svou tvář. Mým dalším důvodem bylo to, že o tomto tématu lidé nechtějí mluvit ani slyšet, jelikož je choulostivé a někdy hrůzné. Mnohý člověk jej zaznamená, ale pouze to a pak se raději vrátí k jiným „důležitějším“ věcem.

Dítě je pro mnoho lidí smyslem života, zvláště pak pro matky, které k němu chovají zvláštní pouto vzniklé už před porodem. Zároveň je to nejslabší článek společnosti, který je nutno chránit a ne mu ubližovat.

Téma zneužívání a týrání dětí je velmi obsáhlé a ačkoliv jsem se snažila začlenit do práce veškeré vztahující se informace, zaměřila jsem se zde především na sexuálně zneužívané děti. Práce je rozdělena na dvě části, z nichž první obsahuje zpracované dostupné informace z odborné literatury a elektronických zdrojů, vymezení základních pojmů a dalších teoretických poznatků. Další část se zabývá částečnou analýzou současného stavu na území ČR a průběžně jsou v práci také uvedeny konkrétních případy týrání a zneužívání.

Má bakalářská práce je souhrnem informací o dané problematice z různých dostupných zdrojů, ať už literárních nebo internetových. Prostřednictvím této práce bych chtěla poukázat na závažnost problému týraných a zneužívaných dětí, především se zde zaměřuji na sexuální zneužívání a následky, které to pro dítě má, především z hlediska psychologického. Cílem je poskytnout ucelený přehled čtenáři o tomto tématu a nastítnit prevenci a možnosti, jak omezit rostoucí počet případů týraných, zneužívaných nebo zanedbávaných dětí.

1. POJMY SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ, TÝRÁNÍ, ZANEDBÁVÁNÍ DĚTÍ, SEXUÁLNÍ TURISTIKA, KOMERČNÍ SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ A RITUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ DĚTÍ

1.1. Sexuální zneužívání, týrání a zanedbávání dětí

Bývá velmi často označováno pod pojmem CAN (Child Abuse and Neglect). V roce 1992 zdravotnická komise Rady Evropy tento pojem přesně definovala. Obecně lze říci, že se jedná o společensky nepřijatelné chování a jednání vůči dítěti.

Podle Dunovského² jde o týrání, zneužívání a zanedbávání (i nevědomé) jednání rodiče, vychovatele nebo jiné osoby vůči dítěti, jež je v dané společnosti nepřijatelné nebo odmítané a jež poškozuje tělesný, duševní i společenský stav a vývoj dítěte, případně způsobuje smrt.

Definice tohoto pojmu od jiných odborníků se v zásadě shodují. V naší zemi se odborníci těmito problémy začali zabývat až v sedmdesátých letech. Teprve v roce 1990 byla u nás poprvé zavedena evidence případů CAN. O rok později vstoupila v platnost Úmluva o právech dítěte. V průběhu devadesátých let svoje aktivity postupně rozvíjely linky důvěry, krizová centra a neziskové organizace zaměřené na pomoc a podporu ohroženým dětem.

Uvádí se, že syndromem CAN trpí v České republice – obdobně jako v jiných evropských zemích - okolo 1–2 % dětí, resp. dvacet až čtyřicet tisíc dětí mladších patnácti let. V nadpoloviční většině jsou týrány děti mladší šesti let. Nejčastěji se stávají oběťmi děti kojeneckého věku a batolata. Podle odborníků bývají zanedbáváním i týráním ve stejné míře postiženi chlapci i dívky. Odhaduje se, že ročně u nás na následky týrání a zanedbávání péče umírá nejméně padesát dětí.

² DUNOVSKÝ, J. Týrané, zneužívané a zanedbávané děti, Grada Publishing a. s., 1. vyd., Praha, 1995, ISBN 80-7169-192-5

1.2.Sexuální zneužívání

Sexuální zneužívání je označováno jako CSA (Child Sexual Abuse) bylo vymezeno definicí zdravotnické komise Rady Evropy v roce 1992.³ Definice je poměrně široká a uvádí že: „za sexuální zneužití dítěte je považováno jakékoli nepatřičné vystavení dítěte sexuálnímu kontaktu, činnosti či chování. Zahrnuje jakékoliv sexuální dotýkání, styk či vykořisťování kýmkoli, komu bylo dítě svěřeno do péče anebo kdo se s dítětem dostal do nějakého kontaktu.

Patří sem mimo jiné i obscénní telefonáty, neslušné předvádění se a voyérství, sledování dítěte při svlékání, ohmatávání, zhotovování pornografických fotografií nebo pokusy o soulož, znásilnění, incest nebo dětskou prostituci.

Dále sem například patří, když dítě někdo potajmu sleduje nebo otevřeně pozoruje při svlékání, oblékání, při koupeli, při používání záchodu nebo při nějaké jiné aktivitě, která se normálně dělá jen v soukromí, když po dítěti někdo chce, aby ho dítě pozorovalo při aktivitách, jež se provozují jen v soukromí, když dospělá osoba dítě lechtá, laská, objímá nebo si s ním hraje způsobem, který je dítěti nepříjemný, když muž nepřeruší hru resp. jakoukoliv činnost s dítětem, když se u něho dostaví erekce nebo když dospělá osoba používá obscénní, oplzlé výrazy a nutí dítě je opakovat, příp. když dospělá osoba dítěti popisuje podrobnosti ze svého sexuálního života nebo vyzvídá podrobnosti o sexuálním životě jeho rodičů nebo jeho samého.

1.3.Sexuální turistika

v poslední době její oblíbenost stále stoupá. Jedná se o obchod v mezinárodním měřítku, který je velmi dobře organizovaný a výnosný a bohužel jen velmi těžko postižitelný. Sexuální turistika zaměřená na děti dosahuje dnes takových rozměrů a otáčejí se v ní takové peníze, že ji lze považovat za průmyslové odvětví. Podstatou je, že turisté z ekonomicky rozvinutých zemí se zaměřují na děti z chudých zemích a zneužívají je. Většinou se jedná o pedofily, kteří upřednostňují sexuální kontakt s jedinci pubertálního věku. Z údajů, které má k dispozici Dětský fond OSN UNICEF, vyplývá, že až třetinu prostitutek zajišťují v Kambodži děti mladší osmnácti let. Stejný

³ VAŇÍČKOVÁ, E., PROVAZNÍK, K., HADJ-MOUSSOVÁ, Z. Sexuální zneužívání dětí II. díl, 1. vyd.,Praha, Karolinum, 1999, s. 8, ISBN 80-7184-878-6

problém je i v dalších zemích - v Thajsku, Srí Lance či Kostarice. To jsou cílová místa, kam za sexuální turistikou, zejména potom za dětmi, směřují západní turisté.

Ve snaze skoncovat s praktikami sexuálních turistů sahají některé země k přísnějším zákonům a široce o tomto problému informují veřejnost. Protože ale jde o individuální akce jednotlivých zemí, pro sexuální turisty není nic snazšího než začít létat někam jinam. Konkrétním příkladem je Thajsko, které bylo léta vyhlášenou zemí pro sexuální turisty. Zpřísnilo zákony pro boj proti komerčnímu sexuálnímu zneužívání dětí, a tak se pedofilové postupně přesouvají do Kambodži. Pedofilní sexuální turistika se už nesoustřeďuje jen do jihovýchodní Asie. Zasahuje i další kontinenty. Například Kostarika se stává Thajskem pro americké sexuální turisty. Klasické destinace se nacházejí v jihovýchodní Asii, v Latinské Americe a v karibské oblasti. Nejnověji se cílem sexuálních turistů - pedofilů stává i subsaharská Afrika a řada východoevropských zemí. Jde o země, které jsou chudé nebo zkorumpované, mají nedostatečné zákony a vláda a policie nejeví velkou ochotu proti sexuálnímu zneužívání dětí bojovat.

K rozvoji sexuální turistiky dochází zejména proto, že zaručuje anonymitu, která zbavuje obvyklých omezení v jeho mateřské zemi. A tak člověk, kterého by ve městě, kde trvale bydlí, nikdy nenapadlo zajít si do veřejného domu, to klidně učiní v cizí zemi, kde ho nikdo nezná. Dalším aspektem je pocit ekonomické nadřazenosti, jež vede u některých cestovatelů rovněž k sexuálnímu vykořisťování nebo zneužívání místní populace. Nicméně jedním z nejzávažnějších důvodů sexuálního vykořisťování dětí v kontextu turistiky je to, že k nim mají turisté velice snadný přístup.

1.4.Komerční sexuální zneužívání dětí

Komerční sexuální zneužívání dětí (Commercial Sexual Abuse of Children) souvisí se sexuální turistikou a znamená vykořisťování dětí s cílem ekonomického obohacování třetích osob, čili užití dítěte pro sexuální účely za finanční či jinou odměnu. Tato úplata je poskytována buď rodičům, příp. dítěti nebo těm, co provozují obchod s dětmi, což bývá nejčastější. Komerční sexuální zneužívání dětí zahrnuje prodej dětí, dětskou prostituci, dětskou pornografii a snuffmovies, což je sexuální vražda (součást pornofilmů), kde obětí je osoba, která neví, za jakým účelem je filmována. Tato forma sexuálního zneužívání se stává velmi populární po celém světě,

proto je potřeba tento problém globálně řešit, neboť by mohl přerůst přes únosnou hranici. Tomuto „obchodu“ také pomáhá otevření hranic mezi jednotlivými státy, což má za následek větší pohyb lidí, tedy i obchodu s lidmi/děťmi. Odhaduje se, že asi 100milionů dětí na světě slouží ke komerčnímu sexuálnímu zneužívání.

Také Česká republika bývá často označována, jako ráj pro pedofily a komerční sexuální zneužívání je v posledních letech v rozkvětu.

Komerční sexuální zneužívání je většinou činem několika pachatelů, kteří jsou pro tuto činnost cíleně organizováni. Je opakovaným aktem, nikoli jednorázovým, mnohdy souvisí s nuceným návykem na drogu, je nebezpečné stejnou měrou pro chlapce i děvčata.

1.4.1.Dětská prostituce

Rozhodla jsem se říci zvláště pár slov ještě k dětské prostituci, která se velmi rozšířila v tomto století. Podle odhadů vstupuje každoročně jeden milion dětí na nelegální trh sexu, jehož obrat se zvyšuje na několik miliard dolarů. Mnohé z nich přicházejí z donucení, poté co byly uneseny, prodány nebo podvedeny a přinuceny k sexuálnímu kontaktu. Některé děti může vést k prostituci jejich finanční situace, prostituce může být i prostředkem pro přežití na ulici, pomoc vlastní rodině, zakoupení šatstva nebo jiných výrobků. Jiné děti svede všudypřítomná reklama vyzývající ke spotřebnímu konzumu.

Jde o mnohostranné ohrožení. Pocit lidské důstojnosti, identity a sebeúcty dítěte je otřesen a dítě již není schopno nikomu věřit. Jeho fyzické a psychické zdraví je ohroženo, jeho práva jsou porušena a jeho budoucnosti je nejistá. Děti přinucené nebo zlákané k sexuálnímu poměru s dospělými jsou často vystaveny bolestným pocitům a nemoci; jsou stigmatizované a vyloučené ze společnosti.

Pro děti, jejichž sexuální vývoj je takto ohrožen, se násilí, nedůvěra, pokoření a odmítnutí stává normou a hrozí nebezpečí, že budou hledat zázemí a morální útěchu u těch, kdo je zneužívají.

Obchodníci s dětmi si stále častěji vybírají děti v mylné domněnce, že je vyšší pravděpodobnost, že nebudou nakaženi virem AIDS. Ve skutečnosti jsou však děti k infekci HIV mnohem náchylnější, protože nejsou pro sexuální styk fyzicky zralé a protože mohou těžko nechráněný nebo promiskuitní styk odmítnout.

Chudoba a ekonomická nespravedlnost jsou často společnými faktory a nejohroženější jsou děti z chudých komunit s temnou ekonomickou perspektivou a bez vyhlídek do budoucnosti. Dětská prostituce je typická především pro asijský region.

Ti, kdo děti sexuálně zneužívají, jsou většinou řádnými občany státu. Jsou to lidé, např. obchodníci, pracovníci firem a úředníci, kteří nevědí, nebo nechtějí vědět, jaké bude mít jejich počínání pro děti následky. Prostředníci a jim podobní tvoří další skupinu zneuživatelů; jde hlavně o kuplíře, správce a majitele veřejných domů, mezi nimiž jsou i ženy, které se specializují na obchod s dětmi. A konečně je tu malá skupinka pedofilů, která je středem pozornosti médií. V mnoha zemích je nízké sociální postavení dívek a žen, ženy jsou často považovány za zboží, které lze koupit nebo prodat.

1.4.2. Dětská pornografie

Dětská pornografie je druhem pornografie, v níž jsou zobrazeny dítě či děti jako sexuální aktéři nebo objekty. Definice pornografie ani dětské pornografie není obecně ustálená ani jednotná a obvykle se přizpůsobuje represivním potřebám státu. Obvykle se za dětskou pornografii považuje: zobrazení soulože, masturbace nebo podobných aktivit, jichž se účastní dítě nebo děti zobrazení dětských genitálií nebo dětské nahoty pořízené nebo používané za účelem sexuálního vzrušení nebo uspokojení. Definice obvykle zahrnuje nejen vizuální díla (fotografie, kresby, filmy, sochy), ale i literární nebo zvuková (fantazijní povídky, záznam dětského hlasu apod.).

Pornografická produkce využívající děti je často provozovaná v ilegalitě, tajně, v ústraní a v ovzduší pokoření. Děti, které se jí účastní buď z přinucení, nebo ze zvědavosti, mohou prožívat pocity hlubokého zmatku, dezorientace a odcizení.

1.5.Rituální zneužívání dětí

Sexuální násilí na dětech je také součástí rituálních obřadů některých sekt, čili jde o organizované společenství, které takto jedná ve svém fanatickém přesvědčení a v souvislosti s nějakými náboženskými či nadpřirozenými symboly. Tato forma zneužívání dětí je vůbec jedna z nejstarších.

2. FORMY SEXUÁLNÍHO ZNEUŽÍVÁNÍ

2.1.Dotykové (kontaktní)

Jak sám název napovídá dochází k sexuálnímu kontaktu mezi pachatelem a dítětem.

Patří sem laskání prsou a pohlavních orgánů dítěte, pohlavní, orální a anální styk, příp. interfemorální styk (= styk mezi stehna), osahávání, masturbace, simulovaná soulož, sadomasochistické aktivity, sexuální aktivity se zvířaty apod.

2.2.Bezdotykové

Je to forma sexuálního zneužívání, při které není přímý kontakt mezi pachatelem a obětí. Zahrnuje např. exhibicionismus, pornografické fotografování či natáčení, voyérství, verbální zneužívání, masturbace před dítětem, nucení dítěte sledovat soulož apod.

2.3.Sexuální zneužívání lze rozdělit také podle závažnosti

velmi závažné formy sexuálního zneužití - orální sex, vaginální a anální styk

středně závažné formy sexuálního zneužití - hnětení a líbání prsou, vnikání do vagíny či análního otvoru prsty, předměty, či jazykem a vzájemné dotýkání genitálií

nejméně závažné formy sexuálního zneužití - vzájemné svlékání, nepatřičné líbání, fotografování, sexuální dotyky, vnucená masturbace

Poznámka: Anální a orální sex volí ti sexuální agresoři, kteří se bojí prozrazení. Volí jej proto, že ví jak těžce jsou tyto formy diagnostikovatelné.

3. INCEST

Incest je velice rozsáhlá a závažná problematika. Incest je pohlavní styk mezi pokrevními příbuznými. Nejběžnější formou incestu je pohlavní styk mezi otcem a dcerou. Ve většině zemích je incest zakázaný, trestně stíhatelný a považovaný za tabu. Sexuální zneužívání v rodině je velmi časté. Vztahy mezi rodiči jsou většinou disfunkční, rodina je vytrhnuta ze sociálního prostředí a uzavřena sama do sebe. Chci upozornit, že se nejedná jen o rodiny sociálně slabé, ale naopak, v mnoha případech jde o tzv. „střední vrstvu“. Proto je zde veliká obava z ostudy při případném odhalení a do mnohých dominantních a „slušných“ mužů by to nikdy nikdo neřekl. Tichým přítelem, alespoň jednoho z rodičů bývá mnohdy alkohol. Chtěla bych také upozornit na matky, jež mnohdy celému procesu přihlíží. Měly by si uvědomit závažnost takovéto situace, samy sebe neobhajovat, a pomoci svým vlastním dětem. Je to jejich krev, jejich dítě, to ony ho přivedly na svět. Neměly by zavírat oči před skutečností jen, aby si udržely partnera. V nich tkví síla zastavit to, co se děje za zavřenými dveřmi, kam nikdo jiný nevidí.

4. SEXUÁLNÍ ZNEUŽITÍ U CHLAPCŮ

Většina mladých chlapců je přesvědčena, že sexuální zneužití se týká pouze dívek. Tudíž, pokud se jim něco podobného přihodí, nevyhledávají pomoc a to už jen z obavy, že ztratí svou reputaci a nebudou pak dostatečně „mužští“. Mají strach ze zveřejnění a ostudy.

⁴Za homosexuální násilích na chlapcích je ve dvou třetinách zodpovědná cizí osoba. Studie ukázala, že nejčastějším místem kontaktu pachatele s obětí jsou veřejně přístupná WC, plavecké bazény, ale také parky a místa blízka škole a dalším prostorám, kde se scházejí děti pro zájmové aktivity.

Podle různých výzkumů totiž chlapci tvoří až čtvrtinu všech obětí pohlavního zneužití. Situace mužských obětí je přitom často obtížnější než situace zneužitých dívek, protože role oběti je pro ně společensky méně přijatelná. U mužů může zneužití vést k nejistotě v „mužské roli“, v pohlavní identitě nebo v sexuální orientaci, a to

⁴ VAŇÍČKOVÁ, E., PROVAZNÍK, K., HADJ-MOUSSOVÁ, Z. Sexuální zneužívání dětí II. díl, 1. vyd., Praha, Karolinum, 1999, s. 35, ISBN 80-7184-878-6

i v případech, kdy pachatelkou zneužití byla žena. Mívají pocity znehodnocení, často velmi negativní vztah k sexu, pijí velké množství alkoholu nebo mají homosexuálně prostituční chování. Sexuální zneužití vede u chlapců často i ke ztrátě důvěry v rodiče (především pokud se jedná o incestní zneužití) a poté i v ostatní lidi. Někdy jsou tito jedinci naopak příliš sociálně aktivní, neumějí diferencovat v mezilidských vztazích. Jelikož jsou muži od dětství obvykle vedeni více než ženy ke kontrole situace, sexuální zneužití (které vlastně představuje extrémní selhání této kontroly) u nich často vede i k pocitu ztráty mužnosti. V dospělosti pak mohou mít tendenci až nutkavě kontrolovat své okolí a blízké lidi. U některých se to může projevit až v agresivních a případně i kriminálních formách chování.

Chlapci, kteří byli sexuálně zneužití ve věku předškolním nebo mladším školním, se v dospělosti ve větší míře sami dopouštějí sexuální agrese vůči svým dětem nebo dětem v blízkém okolí, zatímco chlapci, kteří se stali předmětem sexuální agrese ve starším školním věku, se významně častěji dávají na dráhu homosexuální prostituce. Tito chlapci si tak většinou vydělávají na drogy, jimž propadli. Komerční sexuální zneužívání chlapců je velmi moderní záležitostí.

5. NÁSLEDKY SEXUÁLNÍHO ZNEUŽÍVÁNÍ

Následků sexuálního zneužívání je ohromné množství. Ne každý z uvedených musí postihnout oběť těchto činů, nepopiratelné však zůstává **komplexní trauma**, které v sobě obsahuje poškození tělesné celistvosti spojené s tělesnou bolestí a poraněním pohlavních orgánů, psychický šok spojený s citovým vydíráním. **Bezmoc**, objevuje se u všech obětí, často mají pocit, že jediným východiskem ze **dlouhodobé deprese a stresu**, jímž propadají je **sebevražda**. **Nedůvěra v lidi a vztahy** všeobecně je provází celým dalším životem a jsou velice opatrní. **Sexuální dysfunkce** jako následek sexuálního zneužívání je zcela logická, z toho plynou **manželské problémy** v případě, kdy se už podaří uzavřít nějaký svazek a žít „normálním“ životem. Což se ale povětšinou nestává, dále tu také hrozí, že **zneužívané dítě bude v dospělosti také zneužívat**.

Hodnotový systém dítěte se mění a dítě se učí používat sexuální chování jako strategii, kterou lze manipulovat druhými. Děti mají často chybné, **zmatené chápání** své sexuality, **obavy z homosexuality**, především chlapci, jež zneužívali muži. Dítě

nerozlišuje mezi sexem a láskou, mezi tím, kdy má péči přijmout a kdy má samo pečovat, zda více přijímat nebo více dávat. Jasnými znaky sexuálního zneužívání, jež si lze v případě dítěte na místě rodiče či vychovatele všimnout je **snížené sebehodnocení, poruchy spánku a příjmu potravy, zhoršený školní prospěch, extrémní závislost, útky, delikvence**, další problémy ve škole (či zaměstnání), **agresivní chování, izolace, drogy, alkohol** a jiné návykové látky. U mnohých se objevují **noční děsy**, tzv. **flashbacky, izolace, pocity viny**, studu, **ztráta koníčků**, změny v chování, např. i změna náboženského vyznání. **Noční pomočování**, snaha o vytěsnění vzpomínek není ničím neobvyklým. Bohužel se děti mnohdy bojí i lidí, kteří se jím snaží pomoci a automaticky očekávají násilí od těch, kteří je chrání a pečují o ně. Jsou velice zranitelní, nevěří druhým, nejčastěji mužům.

Pokud je dítě zneužíváno vlastním rodičem, chová se v jeho přítomnosti chaoticky. Negativní asociace k sexuálním aktivitám zahrnuje nutkavé sexuální chování, **předčasně zralé sexuální aktivity**, promiskuita, **prostituce, vyhýbání se sexuálnímu styku**, někdy až fobická reakce.

Velká většina sexuálně zneužívaných dětí má v dospělosti **problémy s navazováním vztahů** k opačnému pohlaví, někdy cítí až odpor, obtížněji dospívají. Vyskytují se případy, a není jich málo, že se dítě fixuje na rodiče, který jej zneužíval. Mnoho žen se stává prostitutkami, k sexu však mají postoj chladný. Zneužití chlapci propadají drogám a alkoholu a jsou též bez trvalého partnerského vztahu.

Následky lze rozdělit na krátkodobé a dlouhodobé. Dlouhodobé následky trvají déle než půl roku.

6. TÝRÁNÍ A ZANEDBÁVÁNÍ DĚTÍ Zahrnuje

6.1. Psychické týrání

Psychické týrání má negativní dopad na citový vývoj dítěte, na jeho chování, osobnost, sebehodnocení a rozvoj interpersonálních vztahů, poznamenává jej stejně, mnohdy hůře, jako fyzické týrání, má nezvratné důsledky na celý další vývoj a život dítěte

6.1.1. Formy psychického týrání

Psychické týrání zahrnuje časté nadávky, ponižování, zesměšňování, opovrhování, výhrůžky, cílené vyvolání strachu u dítěte, odmítání dítěte, citová deprivace, citové vydírání, permanentní srovnávání s úspěšnějším sourozencem, nepřiměřené zatěžování dítěte domácími povinnostmi či péčí o sourozence, požadavek nereálných výkonů ve škole a v oblasti zájmové, příp. násilná izolace, nepřiměřené oddělení dítěte od vrstevníků či ostatních osob. Má velmi silné traumatické následky pro dítě.

Lze sem navíc zařadit problematiku psychického týrání v souvislosti s rozvodem rodičů a to ve všech fázích rozvodu – předrozvodové, rozvodové a porozvodové. Jedná se především o zatahování dítěte do konfliktů mezi rodiči, zneužívání dítěte jako svědka, získávání dítěte na svou stranu, negativní ovlivňování dítěte proti rodiči, bránění ve styku dítěte s druhým rodičem. Tento problém se stává častým následkem neshody mezi rodiči a je třeba si uvědomit, že i rozvod odnese nejvíce právě dítě.

Psychické týrání a zanedbávání může mít podobu aktivní nebo pasivní. Aktivní spočívá v cíleném, záměrném a účelovém jednání. Pasivní složkou je naopak absence něčeho, co dítě pro svůj zdárný vývoj potřebuje. Konečným důsledkem pasivního týrání pak může být psychická deprivace.

S psychickým týráním je úzce spjatá psychická deprivace. Ta je definována jako psychický stav vzniklý následkem takových životních situací, kdy subjektu není dána příležitost uspokojovat některé základní psychické potřeby v dostačující míře po dosti dlouhou dobu. Nejzávažnější formu představuje deprivace citová. Jde tedy o neuspokojení potřeby citové jistoty a bezpečí v dostatečné míře a po dostatečně dlouhou dobu. Nedostatečné uspokojení citových potřeb negativně ovlivňuje vývoj a charakter dítěte. K dalším podobám psychické deprivace patří nedostatek výchovy nebo smyslová deprivace.

6.2.Fyzické týrání

Fyzické týrání je vědomé tělesné ubližování dítěti. Důsledkem takového jednání je tělesné zranění, trvalé poškození nebo dokonce úmrtí dítěte, může se jednat i o pravidelné tělesné tresty používané jako převažující výchovný prostředek.

6.3.Formy fyzického týrání

Podle Zdravotní komise Rady Evropy z roku 1992 se za fyzické (tělesné) týrání považuje vědomé tělesné ublížení dítěti anebo nezabránění ublížení či utrpení dítěte, včetně úmyslného otrávení nebo udušení dítěte - pokud je jasné či existuje důvodné podezření, že zranění bylo způsobeno anebo mu vědomě nebylo zabráněno.

Mezi děti tělesně týrané s následním poraněním se zařazují děti, u nichž vzniklo poranění v důsledku nepřiměřeného bití rukou či různými nástroji, kopáním do dítěte, údery pěstí, popálení, opaření, bodné rány (často nůžkami), vytrhávání vlasů, nepřiměřené tahání za ušní boltce způsobující trhliny, odmrštění, odhození dítěte, škracení, dušení, svazování, připoutání, odnímání spánku, potravy apod. Zde vzniká problém s rozhodnutím, zda-li poranění nevzniklo nešťastnou náhodou či nedostatečnou pozorností k dítěti, čili nedostatečnou péčí o ně.

Je zde žádoucí, aby si osoby, které přicházejí do styku s dětmi, jako např. učitelé, lékaři těchto znaků všímali a nepřisuzovali je jen náhodě, aby podrobně vyšetřili, jak skutečně k úrazům došlo.

Dalším problémem u fyzického týrání, především v rodině, je najít hranici, kdy je dítě tělesně trestáno a kdy je pouze „vychováváno“.

Kasuistiky⁵

"Když se narodila Martina, tak Martin začal být na Lucii strašně zlý. Zakazoval jí jídlo. Lucka, protože měla hlad a viděla jinde jídlo, tak si je vzala. On když se to dozvěděl, tak ji trestal. Bil ji vodítkem na psa, bil ji rukama, bil ji vším, co měl po ruce. Když

⁵ Fond ohrožených dětí [online], kasuistika dostupná na WWW: <<http://www.fod.cz> />

Lucie snědla nějaké jídlo, tak aby nemohla jíst, tak ji chytil a provazem nebo vodítkem na psa jí svázal ruce k sobě. Takto ji nechával hodinu i déle. Naposledy to udělal asi před třemi týdny, kdy Lucii svázal ruce provazem za zády a nechal ji takto asi tři hodiny. Lucie byla při tom sice zticha, ale bylo vidět, že ji to strašně bolí. Pak z toho měla puchýře na rukou, zápěstích a z těch pak měla tyto velké strupy."

„Na počátku června telefonovala na FOD se žádostí o radu paní, která uvedla, že dvanáctiletá spolužačka její dcery je asi týrána otcem a jeho družkou. Dívka se její dceři svěřila, že už to doma nemůže vydržet a že uteče. Našly ji spolu u rybníka, s modřinami v obličejí. Domluvili jsme se, že paní dívku přivede do našeho Klokánku a předtím s ní navštíví lékaře, což se i stalo. Lékařská zpráva konstatovala nejen množství dalších podlitin po těle, ale i mozoly na kolenou, vzniklé od dlouhodobého klečení. Dívka nám s pláčem sdělila, že maminka jí zemřela v den jejích desátých narozenin. Od té doby, kdy si otec našel družku, ji oba téměř denně bili pěstí, páskem i jinými předměty. Za trest musela i několik hodin klečet se zátěží na rukou, nejčastěji Zlatými stránkami. Když už to nevydržela a spadla, zbili ji a zkopali. Podlitinu a šrám pod okem jí udělala "teta" fackou a prstýnkem za to, že špatně pověsila ručník. Nesmí vůbec chodit ven a hned po příchodu ze školy musí pomáhat v domácnosti. Nejvíce ze všeho by si přála žít u babičky ze strany maminky. Když jsme příjem dívky oznámili otci, prohlásil, že si pro dceru okamžitě jede. Připustil, že dostala výprask, protože lže a krade, a že by nejraději bydlela u babičky. To ale není možné, protože jeho družka má rizikové těhotenství a dcera jí musí pomáhat. Otcí jsme vysvětlili, že dívka se odmítá vrátit domů a že v Klokánku jakožto zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc může zůstat i bez jeho souhlasu až do doby, než rozhodne soud. Ihned jsme kontaktovali sociální pracovníci, která měla pohotovostní službu na telefonu, i policii. Druhý den OPD prověřilo podmínky u babičky, a protože bylo vše v pořádku, podalo návrh na předběžné svěření dívky do její péče, čemuž soud vyhověl. A tak k naší velké radosti si ještě téhož dne večer šťastná babička svou neméně šťastnou vnučku odvedla domů. Kéž by všem týraným dětem přišla pomoc tak rychle a účinně!“

6.4.Zanedbávání

Zanedbáváním se rozumí nedostatek péče, který má za následek vážnou újmu na vývoji dítěte a to v oblasti tělesné i duševní. Jde o opomenutí v péči o dítě či nepochopení rodičovské role, ať již z důvodů nezralosti či otupělosti. Výsledkem těchto

skutečností je neprospívání dítěte, jeho větší nebo menší zanedbanost, nedostatečné rozvinutí jeho sil a schopností ve všech oblastech života i vztahu k blízkému a i vzdálenému okolí.

K nejzávažnějším důsledkům takového zacházení s dítětem patří jeho zpustnutí, v krajním případě až smrt. V právní verzi podle Zákona o rodině jde v podstatě o situace, kdy rodiče zneužívají svá práva a neplní povinnosti k dítěti, pro což mohou být ve svých právech omezeni a v případě hrubých či závažných poruch pak dokonce rodičovských práv zbaveni.

6.4.1. Formy zanedbávání

- tělesné zanedbávání – neuspokojování základních tělesných potřeb dítěte, což je např. nedostatek přiměřeného jídla, pití, přístřeší, oblečení, lékařské péče, zanedbávání prevence, např. očkování
- citové zanedbávání – neuspokojování citových potřeb dítěte, nedostatek lásky, náklonnosti
- zanedbávání výchovy a vzdělání – velmi častá neodůvodněná absence ve škole, nepřiměřená dětská práce, jež brání naplňování vzdělávání
- zanedbávání dozoru – což znamená ponechání dítěte bez dozoru, zejména se to týká malých dětí
- šikanování – Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit jedinci, ohrozit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a obvykle opakované užití násilí jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí druhé osobě, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako nápadné přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti

a nezřídka v celoživotních následcích na duševním a tělesném zdraví. Velmi častá je forma šikany ve škole, kdy je dítě utiskováno silnějšími spolužáky. Zde je jasným důkazem, nechť dítěte chodit do školy, záškoláctví, odmítání kamarádů, stranění se apod.

6.5. Systémové týrání (druhotné ponižování)

Je týrání dítěte tím systémem, který původně vznikl na ochranu dítěte.

6.5.1. Formy systémového týrání

- ponižování, přetěžování, neadekvátní přístup k dítěti
- zanedbávání či špatná péče v kolektivních zařízeních (MŠ, ZŠ, jesle, dětské domovy)
- opakovaná, nadbytečná lékařská vyšetření
- nadbytečné přetěžování či trauma způsobené dítěti při kontaktu s policejním, soudním systémem (např. opakování výslechů)
- rozhodování o osudu dítěte bez dostatečné objektivní informovanosti o situaci, oddělení dítěte od rodiny tam, kde to není nevyhnutelně nutné

7. OBĚŤ SEXUÁLNÍHO ZNEUŽÍVÁNÍ

Obětí sexuálního zneužívání se může stát kterékoliv dítě, existují však znaky, které se povětšinou u obětí shodují (viz. níže). Děti, většinou v předškolním věku, se snaží napodobovat chování dospělých. Jejich vyjadřování sexuality je přímé, bezprostřední a plné touhy vyjadřovat emoce a pocity, jež mají. Je nutné podotknout, že sexualitu prožívají na jiné úrovni než dospělí. Rády se mazlí, pobíhání bez šatů jim připadá jako samozřejmé a společné koupání spojené se hrou je pro ně hravou alternativou. Právě proto je nutné je varovat, co si kdo k nim smí dovolit, co je správné, aby dokázaly rozlišit mezi hrou a skutečností.

7.1. Nejčastější znaky obětí

Existuje mnoho znaků, které jsou shodné pro některé oběti sexuálního zneužívání. Děti daleko častěji pocházejí z disharmonických rodin, mohou to být i děti

zanedbávané, obtížné na péči, příliš aktivní nebo pasivní, děti postižené, mentálně retardované nebo děti s kombinovaným postižením. Mnohdy také není matka fyzicky přítomna v rodině, tyto děti bývají také často svěřovány ke hlídání (někdy i cizí osobě – chůvě), tím se nabízí zcela jasná příležitost pro pachatele. Dalším znakem může být to, že dítě je narozeno brzy po předchozím dítěti nebo má rysy nenáviděného partnera či se narodilo jako nechtěné. Děti, jejichž rodiče pijí alkohol, či užívají drogy nemají ani potřebné zázemí ani ochranu, stejně jako děti, kteří žijí s psychotickým rodičem, nebo jejichž rodiče vykazují násilí vůči sobě.

Děti, které nemají potřebné znalosti, informace, postoje a dovednosti z oblasti sexuální výchovy jsou lehčí obětí, stejně tak děti s nízkým sebehodnocením, trpícím nedostatkem citů a náklonností, které dospělá osoba snadno oklame svou „náklonností, péčí a láskou“.

Zde uvedené znaky jsou jen některé prokazatelné, ovšem mnoho dětí tyto znaky vůbec nesplňuje a přesto se stávají obětí sexuální zneužívání.

7.2.Varovné známky upozorňující na možnost sexuálního zneužití

Upozorňuji předem, že tyto varovné známky nemusí být vždy přítomny. Je velice důležité všimnout si těchto podnětů, které mohou dítě zachránit a není pravdou, že by nebyly zcela zjevné. Příkladem varovných známek jsou oděrky, trhliny, modřiny a otoky genitálií, předčasně zahájený sexuální život, jakékoliv změny chování, noční pomočování, což je častým příznakem u menších dětí, poruchy spánku, různé noční můry a děsy. Výstrahou by pro rodiče měla být také náhlá ztráta kamarádů – sociální izolace. Že se dítě uzavře náhle samo do sebe není dobře a určitě to má své důvody. Také záškoláctví, zhoršení prospěchu v lepším případě a v horším užívání drog, často alkoholu je jasnou známkou, že se „něco“ děje. Je nutné, aby si učitelé, rodiče a vychovatelé a ti lidé, kteří s dítětem přicházejí běžně do styku těchto změn všimli a nepodceňovali je. Je to opravdu velmi důležité a vždy je lepší vše podchytit v začátku. Nezapomínejte se svými dětmi mluvit a vnímat, co říkají, i když právě nemluví.

7.3. Emoční reakce a změny chování sexuálně zneužívaného dítěte

V případě sexuálního zneužívání dítěte dospělým nastane u dítěte velký životní i emoční zlom. V jednom okamžiku ztrácí stabilitu ve svém životě, ztrácí veškerou důvěru v dospělého člověka, mnohdy rodiče. Snižuje své vlastní sebehodnocení, má velmi silné pocity méněcennosti a bezvýznamnosti. Trpí zdrcující bezmocností, zoufalstvím. Často se uvádí, že nejtragičtěji na dítě působí zneužívání vlastním rodičem s přihlížením a mlčením druhého rodiče. Děti, které se stanou obětí sexuální agrese, se cítí jiné než ostatní, jsou určitým způsobem navždy poznamenané. Zmítají se ve své osobnosti, jsou zmateni. Bojí se, že se „to“ bude opakovat, reakcí svého okolí, výsměchu, nepochopení, rozvratu rodiny. K tomu všemu se přidávají příjemné pocity spojené s drážděním pohlavních orgánů, které si děti nedokáží vysvětlit, začínají se stydět a dávat si vše za vinu. Zneužívané děti chtějí celou záležitost ukončit, ale nevědí jak. Potřebují pomoc, ale bojí se o ni požádat.

Některé dívky, které byly zneužity v rodině např. svým otcem se mnohdy dostávají do výhodné pozice oproti svým dalším sourozencům, mnohdy i matce, např. dostávají dárky, není na ně vyvíjen takový nátlak co se týče školních výsledků i v domácnosti. U dívek, které mají např. mladší sourozence, se také často objevuje obava, aby pachatel nepokračoval na mladších sourozencích.

Zneužívání jako takové přenese děti ihned do světa dospělých, tedy vezme jim kus, či celé dětství, aniž by chtěly.

Pro oběť sexuálního násilí je typické, že v relativně krátkém časovém odstupu se dostaví období, ve kterém jsou všechny nebo některé myšlenky týkající se zneužití zapomenuty, ale po delším čase si oběť znovu všechny vzpomínky vybavuje. Další typickou známkou pro oběti sexuálního násilí, na rozdíl od obětí tělesného násilí nebo hrubého zanedbávání je, že mají pozitivní vystupování.

Myslím si, že právě v těchto chvílích přichází ten pravý čas prokázat dítěti pomoc, podporu a důvěru. Podpořit ho, aby se nebálo se zeptat na cokoliv a mluvit o čemkoliv.

7.4.Věk oběti

Veškeré studie jednoznačně ukazují, že předmětem sexuálního násilí jsou častěji dívky než chlapci. Tak tomu nebylo vždy, první studie pocházející z poloviny našeho století popisují, že předmětem sexuálního násilí byli statisticky významně častěji chlapci než dívky.

Chlapci: zneužití větším počtem sexuálních agresorů, nikoliv však opakovaně, častěji cizí osobou

Dívky: sexuální zneužívání bývá opakované, pravidelné a po delší dobu, průměrná délka doby, po kterou je dívka sexuální zneužívána v rodině, se pohybuje mezi 3 až 8 lety, pravidelně osoba blízká

Věk u obětích bývá nejčastěji mezi 10-15lety jak u dívek, tak u chlapců. U komerčního sexuálního zneužívání bývá uváděno věkové rozpětí 12-18 let.

8. VIKTIMIZACE

Tímto pojmem je označován proces, ve kterém se člověk stává obětí trestného činu.

8.1.1.Primární viktimizace

Je chápána jako psychická, sociálně ekonomická nebo fyzická újma, kterou oběť utrpí při násilném (trestném) činu.

8.1.2.Sekundární viktimizace

Je to druhotné zraňování a vystavování dítěte nadbytečné psychické zátěži v průběhu vyšetřování pro syndrom CAN. Do sekundární viktimizace lze zařadit opakované výpovědi, odebrání dítěte z rodiny, obviňování dítěte, přenášení zodpovědnosti na dítě či nedůvěra v to, co dítě říká.

Vyšetřování sexuálního zneužívání může být pro dítě stejně velkým stresem jako samo zneužívání. Doporučuje se, aby dítě bylo lékařsky vyšetřeno jen jednou, a to v přítomnosti rodiče, který jej sexuálně nezneužívá. Doporučuje se, aby případ vyšetřovali pouze speciálně trénovaní policisté. Policejní orgány mají mít k dispozici zvláštní pomůcky, které dítěti usnadňují popsat, k čemu mezi ním a rodičem docházelo. Doporučuje se, aby rozhodnutí o nápravném opatření dělal tým specialistů, vedený někým, kdo se vyšetřováním případu nezabýval. I vytržení dítěte z rodiny, kde bylo sexuálně zneužíváno, pro ně může být větším stresem než samotné sexuální zneužívání.

9. MÜNCHHAUSENŮV SYNDROM BY PROXY

Zvláštní formu fyzického zneužívání dětí představuje Münchhausenův syndrom v zastoupení (by proxy). Münchhausenův syndrom jako takový spočívá ve vymýšlení či zveličování příznaků tělesného či duševního onemocnění nebo postižení a v důsledku toho opakovaní vyšetření či léčení v míře, která neodpovídá objektivní skutečnosti.

Existují však případy, kdy tyto aspekty dospělý (většinou matka) přenáší na své dítě. V této souvislosti se hovoří o syndromu by proxy (angl. v zastoupení), neboť iniciátory podvodů není pacient sám, nýbrž jiná osoba. Jde tedy o závažnou psychickou poruchu rodiče, který trpí utkvělou představou, že jeho dítě je nemocné, a snaží se o tom přesvědčit i lékaře. Dítě je opakovaně vyšetřováno a léčeno pro nemoc, kterou nemá. Rodič si u lékaře vymýšlí nejrůznější příznaky nemoci a onemocnění, poškozují vzorky krve, moči a jiných materiálů tak, aby vyzněly patologicky a také může přímo poškozovat dítě pro věrnější simulaci onemocnění.

Na základě dosavadních poznatků byly stanoveny tři stupně závažnosti Münchhausenova syndromu v zastoupení. Na nejnižším stupni rodiče jen přehnaně fabulují a falšují některé lékařské dokumenty. Při druhém stupni závažnosti rodič zasahuje například do výkalů dítěte a přidává krev do jeho moči nebo do zvratků. Ve třetím stupni je riziko úmrtí dítěte nejvyšší. V tomto stadiu se rodič zmocní samotného těla dítěte, zasahuje do něj lékařskými nástroji (např. katétry, infuze) nebo jej přímo ohrozí a způsobí smrt udušením či otravou. Motivací dospělého pro týrání dítěte mohou být obdiv jeho osoby coby zodpovědného a starostlivého pečovatele, kontakt a pozornost zdravotníků, upřímná lítost okolí, výhody v podobě sociálních dávek.

Jak bylo naznačeno, typickým pachatelem tohoto způsobu týrání je biologická matka (odhaduje se, že v 95% případech). Jsou to ženy, které byly samy obětmi syndromu nebo přinejmenším trpí hypochondrií. Často pocházejí ze zdravotnického prostředí nebo mají dostatek znalostí na to, aby dokázaly oklamat i odborný personál. Chce být obdivována pro své dokonalé mateřství, své dítě považuje za vzácný poklad a domnívá se, že pouze v rukou lékaře bude její potomek v bezpečí.

10. POSTTRAUMATICKÁ STRESOVÁ PORUCHA

Vaňková⁶ uvádí, že je reakcí na stres, ale vzniká jako protahovaná reakce. Latence po traumatu bývá několik dnů až měsíců, ale ne déle než půl roku. Stručně řečeno je posttraumatická stresová porucha charakterizována znečitlivěním, odtažením se od klíčových osob, depersonalizací a dissociativní amnézií.

Projevy posttraumatické stresové poruchy jsou často dramatické, sužují postiženého a brání mu přirozeně fungovat, těšit se ze života a vztahů kolem sebe.

10.1. Nejběžnější příznaky posttraumatické stresové poruchy

Z pohledu spíše psychické stránky jsou to opakující se neodbytné vzpomínky na událost a její okolnosti, děsivé sny připomínající událost, znovuprožívání události v podobě útržků, záblesků, neodbytné vzpomínky na minulost nebo naopak vyhýbání se myšlenkám nebo pocitům spojeným s traumatem či vyhýbání se činnostem připomínající trauma. Pacienti postižení posttraumatickou stresovou poruchou trpí neschopností rozpomenout se na některé důležité aspekty traumatu, mají pocity odcizení, jejich pozitivní emoce jsou oploštělé, spíše propadají pocitu, že budoucnost nemá smysl, ztrácí zájem o důležité věci, mají problémy se spánkem, propadají výbuchům hněvu, jsou podráždění, mívají potíže se soustředěním. Nadměrná ostražitost, ustrašené chování, nadměrná lekavost a tělesné a psychické příznaky úzkosti při expozici něčemu, co trauma připomíná jsou také běžné. Objevuje se i zvýšené pití alkoholu a strach, který je vůbec nejtypičtějším pro posttraumatickou stresovou poruchu.

⁶ VAŇČKOVÁ, E., PROVAZNÍK, K., HADJ-MOUSSONOVÁ, Z. Sexuální zneužívání dětí II. díl, 1. vyd., Praha, Karolinum, 1999, s. 56, ISBN 80-7184-878-6

10.2. Typické tělesné potíže u lidí trpících posttraumatickou stresovou poruchou

Lidé trpící touto poruchou mívají zrychlený tep a bušení srdce, třes v rukou, píchání nebo bolest (sevření) na hrudi, zrychlené dýchání, bolesti hlavy nebo její zaujatost, píchání v hlavě, bolesti v krční, hrudní nebo bederní páteři, závratě, pocity na omdlení, pocity na zvracení, zvracení, žaludek na vodě, tlaky v žaludku, zácpa nebo průjem, bolesti břicha, mravenčení v prstech, křeče prstů, třes rukou, těžké a malátné nohy a ruce, tíha v celém těle, návaly horka nebo zimnice, poruchy menstruačního cyklu u žen, nechutenství, nebo naopak nutkání přejít se. Pociťují celkovou únavu, malátnost, nemohou spát a když už se jim to podaří spí velmi lehce, potom se jim chce spát během dne, avšak mají potíže s usínáním jako takovou, ať přes den, tak i v noci. Někdy se jim stane, že nemohou popadnout dech. Tělesných potíží je daleko větší množství, protože stres jako takový vyvolává nemoci, tohle je jen malá ukázka příznaků fyzického rázu.

10.3. Chování

Odlíšného chování od společnosti si nelze nevšimnout, projevuje se to vyhýbáním se lidem, vyhledáváním pomoci a neustálým ujišťováním se. Člověk trpící posttraumatickou stresovou poruchou má tendence se sociálně izolovat, chová se nervózně, je hádavý, vyčítá a obviňuje druhé, trpí silnou úzkostí a má sebevražedné sklony. Mnohdy zanedbává příjemné a rekreační aktivity a má potřebu se neustále nějakým způsobem „zabezpečovat“.

11. PACHATEL

Pachateli sexuálního zneužívání dětí jsou podle výzkumů nejčastěji muži. Synovský⁷ uvádí, že o pachatele mužského pohlaví se jedná asi v 80%. Nejčastější rozdíl věku mezi obětí a pachatelem je 10 a více let. Největší počet pachatelů pochází buď z rodiny nebo z okruhu známých. Pokud jde o skupiny povolání, někteří autoři uvádějí, že jedinci, pro které jsou děti sexuálně přitažlivé častěji vyhledávají buď profese nebo jiné typy aktivit, které je mohou přivést do blízkosti dětí. Pokud jde o ženy pachatele, ve větší míře se objevují pouze u mužských obětí, dívky byly zneužity

⁷ VAŇČKOVÁ, E., PROVAZNÍK, K., HADJ-MOUSSOVÁ, Z. Sexuální zneužívání dětí I. díl, 1. vyd., Praha, Karolinum, 1997, s. 21-22, ISBN 80-7184-479-9

ženami pouze v 1% případů. Pachatel vždy zneužívá svou moc nad dítětem. V případě sexuálního zneužívání v rodině se dále také jedná o zneužívání emocionálního vztahu oběti na pachatele, jež má za následek navíc silné psychické a citové strádání dítěte, jehož důvěra v milovanou osobu byla nadobro narušena.

Dívky také upozorňují na relativně časté kontakty s exhibicionistou. Definice praví, že exhibicionismus je odhalování, vystavování lidského těla, zvláště prsů a genitálií cizím pohledům za účelem sebeukájení s masturbací nebo bez ní. Ve své sexuální formě představuje jistý druh infantilismu. Mezi exhibicionisty existují dva základní typy: exhibicionisté, kteří považují odhalení za náhražku koitu, a exhibicionisté, kteří jej berou za náhražku sadistického chování, a chtějí tedy zraňovat. Druhý typ exhibicionistů vždy vyhledává děti a působí mu radost jejich zděšení.

11.1.Obecné charakteristiky pachatelů

Pachatelé jako takový jsou trestně odpovědní, většinou si uvědomují, co dělají, bývají výbušní, citově labilní, psychicky nestabilní. Jak už zde bylo uvedeno výše někteří jen reprodukují své vlastní zkušenosti. Část z pachatelů je infantilní – nezralí, s pocity méněcennosti, izolovaní, neuplatňující se, muži pociťující svou slabost a nepotřebnost v životě. Téměř všichni pachatelé mají v sobě nějaký blok ve vztahu ke svému okolí, někteří mají obtíže při vytváření sociálních vztahů, jiní jsou citově zcela chladní. Jen asi 1% bývají duševně nemocní lidé, či lidé se sexuální poruchou, to je důležité zmínit, protože mnoho lidí se domnívá, že lidé, kteří sexuální zneužívají nejsou „normální“. Výsledky studií však ukazují něco jiného. V případě, že týrá rodič, pak to bývá většinou ten, který užívá alkohol či jiné drogy, příp. mladý rodič, nezralý, nemající zázemí, ten, jež neumí o dítě pečovat, ani ho nikdy nechtěl. V neposlední řadě jsou to deprimovaní jedinci, např. ti, kteří vyrůstali v dětských domovech či jiných ústavech.

11.2.Členění pachatelů

11.2.1.Pachatel známý

z okolí dítěte, např. trenér, učitel, soused, rodič

11.2.2. Pachatel neznámý

pachatel, kterého dítě přímo nezná, není to nikdo z jeho blízkého okolí

11.2.3. Situační pachatelé

Jejich zaměření není přímo orientováno na děti a do interakce s nimi se dostávají z různých příčin. Situační pachatelé lze rozdělit na 4 podskupiny. První z nich je skupina **regradovaných pachatelů** jsou ti, jež mají nižší sebevědomí, děti pro ně svou dostupností znamenají pouze náhradní objekt a takto jedná jen pod vlivem vážné stresové situace. **Morálně narušení** využívající příležitosti a bezbrannosti dětí, dopouštějí se také různých kriminálních aktivit. **Sexuálně nevyzrálí**. Ti s dětmi experimentují, nejsou dostatečně vyspělí a vyzrálí. Poslední skupinou jsou **inadekvátní**, jejich chování bývá příznakem duševní choroby.

11.2.4. Preferenční pedofilové

Preferenční pedofilové jsou k dětem přitahováni svým sexuálním pudem. Dělí se na tři podskupiny a to **svádiví** – mívají větší množství vztahů s různými dětmi, děti staví do role dospělých sexuálních partnerů. **Introvertovaní** – mají problém s komunikací a tak si vybírají menší děti, typickým příkladem jsou pedofilové na dětském hřišti a **sadičtí**, kteří k sexuálnímu vzrušení potřebují děti fyzicky a psychicky týrat, je to ovšem vzácná sexuální deviace.

Pedofilie je to náklonnost či reaktivita (zpravidla s erotickým rozměrem) vůči nedospělým chlapcům nebo dívkám, která se zpravidla projevuje citovou náklonností, intenzivnějším prožíváním nebo potřebou citově významných vztahů k dětem, schopností se do nich zamilovat, obvykle též specificky vyšší genitální reaktivitou nebo touhou po fyzické blízkosti nebo orgastických aktivitách ve vztahu k nim. Člověk, u něhož je taková náklonnost rozeznána, bývá nazýván pedofil. Pedofilie je typ sexuální poruchy. Není však pravdou, že většinu trestných činů sexuálně motivovaných na dětech spáchají pedofilové.

12. PODMÍNKY, KTERÉ VEDOU K SEXUÁLNÍMU ZNEUŽITÍ

Každý pachatel musí překonat určité překážky, než je schopen sexuální týrat a zneužívat dítě. Především musí mít viník silnou motivaci ke zneužívání, zároveň musí překonat vnitřní zábrany, které mu v hloubi duše jasně říkají, že to, co chce udělat je nezákonné a špatné, musí překonat své druhé „já“. Dále pak musí překonat vnější zábrany, tedy nesmí být odhalen a v poslední fázi musí překonat odpor dítěte.

13. REAKCE RODINY, SPOLEČNOSTI A SOCIÁLNÍHO PROSTŘEDÍ

Rodina je to první, se čím se dítě setkává. Předurčuje mu jeho osobní vývoj, vytváří jeho hodnoty, předává mu sociální dovednosti, bez kterých se v dospělosti neobejde. Dítě se v rodině mimo jiné učí i své sexuální roli. Rozhodujícím obdobím pro toto učení je předškolní věk. Je nutné, aby dítě mělo dobrý rodičovský vzor (dívka v matce, chlapec v otci) a zároveň je i důležitý kontakt s rodičem opačného pohlaví.

Rodina má velmi důležitou roli ve zpracování traumatu, také má být první, která bude své dítě informovat ohledně věcí sexuální výchovy a nadále se mu věnovat v tomto směru. Otevřenost v rodině a důvěra zvyšuje šanci, že se dítě svěří. Uvádí se, že způsob, jakým se dítě s traumatickým zážitkem vyrovná, závisí především na předchozí výchově v rodině a na jejích aktuálních reakcích.

Postoj společnosti a její názory na sexuální zneužití dítěte ve společnosti také značně ovlivňují chování rodičů, učitelů i dalších lidí, kteří přijdou s dítětem do styku. Je zde opět žádáno objektivní posouzení důvěryhodnosti výpovědi dítěte a snažit se nevyvíjet další nátlak na oběť, což ovšem v ČR stále je problémem.

Reakce sociálního prostředí, ve kterém se dítě nachází, tzn. rodina, škola, policie, sociální pracovníce a soud, by měla být úměrná závažnosti těchto činů a neměla by vytvářet dojem, že např. s úlevou přijímají odvolání výpovědi dítěte, protože tím jsou zbaveni povinnosti na případ reagovat a situaci se zabývat.

14. SYNDROM PŘIZPŮSOBENÍ SE

14.1.Syndrom přizpůsobení se sexuálnímu zneužití má 5 stupňů

14.1.1.Utajování

dítě mlčí, protože mu agresor vyhrožuje, psychicky ho terorizuje a citově vydírá

14.1.2.Bezmocnost

záleží na citové a sociální závislosti ve vztahu k agresorovi

14.1.3.Svedení a přizpůsobení se

dítě nevidí jinou možnost než se přizpůsobit vzniklé situaci, protože to nedokáže pochopit, viní samo sebe a snaží se napravit svou chybu a „být hodné“.

14.1.4.Opožděné oznámení sexuálního zneužití

nastane-li situace, kterou už není schopno dítě zvládnout, nebo pojme-li důvěru v někoho a svěří se.

14.1.5.Odvolání výpovědi

dítě se dostává do situace, kdy se postavilo proti agresorovi, mnohdy z rodiny, je viněno rozpadem rodiny, jeho výpovědi jsou označovány jako nedostatečné a nevěrohodné, nakonec je určitým způsobem přinuceno svou výpověď odvolat.

15. PRÁVNÍ VYMEZENÍ

Dítě má právo na ochranu před sexuálním násilím hned z několika důvodů. Prvním z nich je fakt, že je nevyzrálé po stránce tělesné, funkční, psychické i sociální. Dále dítěti zůstávají po ataku sexuálního násilí krátkodobé, ale především dlouhodobé

následky, které výrazně snižují kvalitu jeho života.⁸ Dítě samo má právo rozhodovat o začátku svého sexuálního života a má právo volby na svého prvního sexuálního partnera.

Zájem společnosti je na zdravé populaci, která je předpokladem jejího úspěšného rozvoje. Také požadavek zvyšování právního vědomí v oblasti dětských práv se nevztahuje jenom na pedagogy a rodiče, ale především na děti samotné.

15.1. Jedny z prvních dokumentů zabývajících se ochranou dětí byly

Charta práv dítěte z roku 1924

Konvence o právech dítěte 1959

Úmluva o právech dítěte 1989

15.1.1. Úmluvu o právech dítěte

Prvním dokumentem, který práva dítěte kodifikoval formou smlouvy (tj. pro státy, které ji přijaly, je závazná), se stala teprve Úmluva o právech dítěte. Valným shromážděním OSN byla schválena 20. listopadu 1989. V ČSFR vstoupila v platnost 6. února 1991 (resp. 1.1.1993). Představuje právní dokument nejvyššího řádu, to znamená, že žádný zákon dané země nesmí být v rozporu s jeho ustanoveními. Již byla ratifikována či podepsána více než 150 členskými státy OSN, což je počet podstatně větší než u všech dosavadních mezinárodních dokumentů.

Úmluva vychází ze čtyř základních principů: nediskriminování (dítě má právo být chráněno před jakoukoliv formou diskriminace, tj. omezování, rozlišování), nejlepší zájem dítěte (jakékoliv akce týkající se dítěte musí brát v úvahu jeho nejlepší zájem či nejvyšší blaho), právo dítěte na život, přežití a rozvoj, respektování názorů dítěte (právo dítěte vyjádřit svůj názor a respekt k jeho názoru při rozhodování o věcech týkajících se dítěte). Ustanovení Úmluvy se vztahují bez výjimky na každé dítě i nezletilou mládež ve věku 0 – 18 let.

⁸ VAŇÍČKOVÁ, E., PROVAZNÍK, K., HADJ-MOUSSOVÁ, Z. Sexuální zneužívání dětí II. díl, 1. vyd., Praha, Karolinum, 1999, s. 9, ISBN 80-7184-878-6

Úmluva o právech dítěte zahrnuje právo⁹

na život, přežití a rozvoj
na jméno, národnost a zachování identity
na svobodu a bezpečnost jednotlivce
nebýt týrán a mučen
nebýt vzat do otroctví
na lidskou důstojnost
na pomoc a podporu národního i mezinárodního zákonodárství
na spravedlivé a veřejné jednání u soudů
na soukromí domova a korespondence
na ochranu při nezákonné urážce cti a pověsti
na vzdělání
na volný čas, hry a umělecké činnosti
na vlastní majetek
na přiměřenou životní úroveň
na uzavírání sňatku a založení rodiny
na účast v občanských hnutích

a současně i svobodu

myšlení, svědomí a náboženského vyznání
názorů a jejich vyjadřování
pokojného shromažďování
pohybu a pobytu.

15.2. Důležitá ustanovení trestního zákona vztahující se k porušení práv dítěte

§205 ohrožování mravnosti

§215 týrání svěřené osoby

§216 únos

§217 ohrožování mravní výchovy mládeže

§233 zavlčení do ciziny

⁹ VAŇÍČKOVÁ, E., HADJ-MOUSSOVÁ, Z., PROVAZNÍKOVÁ, H. Násilí v rodině: syndrom zneužívaného a zanedbávaného dítěte, 1. vyd., Praha, Karolinum, 1995, s. 6, ISBN 80-85529-17-3

§241 znásilnění

§242 pohlavní zneužívání

§245 soulož mezi příbuznými

Zákon č.412/2002 úplné znění zákona č. 140/1961Sb. Trestní zákon

§205

Ohrožování mravnosti

1. Kdo uvádí do oběhu, rozšiřuje, činí veřejně přístupnými, vyrábí, dováží, provází nebo vyváží, anebo za tím účelem přechovává pornografická díla písemná, nosiče zvuku nebo obrazu, zobrazení nebo jiné předměty ohrožující mravnost,

a. která zobrazují dítě,

b. v nichž se projevuje neúcta k člověku a násilí, nebo

c. která zobrazují pohlavní styk se zvířetem,

bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

2. Kdo pornografická díla písemná, nosiče zvuku nebo obrazu nebo zobrazení

a. nabízí, přenechává nebo zpřístupňuje osobě mladší osmnácti let, nebo

b. na místě, které je osobám mladším osmnácti let přístupné, vystavuje nebo jinak zpřístupňuje,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

Podle mého názoru, ohrožování mravnosti, není dostatečně postihováno a je bráno veřejností na lehkou váhu a v České Republice je ve velké míře tolerováno. Navíc se na základě různých pornografických děl může rozvíjet v dítěti neúcta k člověku, k zvířatům. Např. prohlížení webových stránek na internetu, kde má na pornografické

stránky, po potvrzení věku 18ti let, přístup každý, včetně dítěte, je zcela nepostižitelné. Dále prodej pornografických děl ve stáncích, trafikách také není tak ošetřeno, aby se k němu děti nedostali. Mnozí rodiče si z toho také nedělají velkou hlavu a různé kazety, DVD apod. nechávají volně v dosahu svých dětí. Proto je potřeba věnovat dostatečnou pozornost danému tématu, byť to vypadá víceméně nevinně.

§215

Týrání svěřené osoby

1. Kdo týrá osobu, která je v jeho péči nebo výchově, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.
2. Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,
 - a. spáchá-li čin uveden v odstavci 1 zvláště surovým způsobem nebo na více osobách, nebo
 - b. pokračuje-li v páchání takového činu po delší dobu.

Týrání svěřené osoby je jev, který se v současnosti velice rozmohl, především je hodně medializovaný. Tresty uvedené v zákoně nejsou rovné tomu, že někdo dlouhodobě a krutě týrá své dítě nebo dítě svěřené mu do péče. Týrání není záležitost, která přebolí, dítěti nenávratně poškodí vývoj jeho osobnosti, zničí jeho ideály a vezme vztah, který mu byl nejbližší, vztah k rodiči. Lidé, kteří nechtěli mít dítě, nebo nejsou schopni se o něj starat v téhle době mají spoustu možností, jak se ho s důstojností „zbavit“. Pořídit si dítě a pak se o něj nestarat, dávat mu za vinu všechno, co se dospělému kdy nepovedlo, bít ho za maličkosti a jiným způsobem jej týrat, je nezodpovědnost a nelidskost. Lékaři a učitelé by si měli všimnout dětí, které jeví známky týrání, protože jsou beze sporu jedni z mála, kteří jsou schopni dítěti v dané situaci pomoci. Každý člověk by měl mít morální citění takové, že by se neměl obracet zády k věci, kterou jsou zřejmé, ale měl by pomoci, jak jen to je možné. Nezapomeňte, že dítě je pořád jen dítě, víceméně bezbranné.

Únos

1. Kdo dítě nebo osobu stíženou duševní poruchou nebo duševně nedostatečně vyvinutou odejme z opatrování toho, kdo má podle zákona nebo úředního rozhodnutí povinnosti o ně pečovat, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo peněžitým trestem.
2. Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,
 - a. Spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 v úmyslu opatřit sobě nebo jinému majetkový prospěch nebo
 - b. Ohrozí-li takovým činem mravní vývoj unesené osoby
3. Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví, smrt nebo jiný zvlášť závažný následek.

Únos je většinou spáchán ze dvou důvodů, první je následné komerční zneužívání a druhý únos jedním z rozvedených rodičů. V tom druhém případě, pokud dítěti nebude ublíženo, ani nebude ohrožen jeho vývoj, trest mi přijde jako celkem přijatelný (ty tři roky). Pokud však bude uneseno za účelem komerčního sexuálního zneužívání, trest je nízký. Právní stránka věci je velice těžko řešitelná a trvá dlouhou dobu, než je problém únosu vyřešen. Hraje tu roli moc věcí, mnohdy rodinných, osobních. Co se týče dalšího zneužívání dětí pro obchod je můj názor jasný - zabránit těmto věcem by mělo být cílem celé společnosti, jelikož tento jev se rychle rozmáhá a popularizuje.

Svádění k pohlavnímu styku

1. Kdo nabídne, slíbí nebo poskytne osobě mladší osmnácti let za pohlavní styk s ní, nebo za její pohlavní sebeukájení, obnažování nebo jiné srovnatelné chování úplatu nebo jinou výhodu či prospěch, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem.

2. Odnětím svobody na šest měsíců až pět let bude pachatel potrestán,
 - a. spáchal-li čin uvedený v odstavci 1 ze zavrženíhodné pohnutky,
 - b. pokračuje-li v páchání takového činu po delší dobu, nebo
 - c. spáchal-li takový čin opětovně.

§ 217b

Osoba mladší osmnácti let, která žádá nebo přijme úplatu nebo jinou výhodu či prospěch za to, že sama má pohlavní styk, nebo se sama pohlavně ukájí, obnažuje nebo se dopouští jiného srovnatelného chování, není pro takový čin trestná, a to ani podle ustanovení o návodci nebo pomocníkovi.

Trest u tohoto trestného činu je příliš nízký. Záleží samozřejmě na závažnosti a způsobu, jakým bylo dítě postiženo. Není rovné obnažování se před dítětem a sebeukájení. Tak či onak svádění k pohlavnímu styku je „předehrou“ pro pohlavní zneužívání, což je věc daleko závažnější. A v dítěti může zanechat otřesné vzpomínky a odpor k lidem.

§233

Zavlečení do ciziny

1. Kdo jiného zavleče do ciziny, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až osm let.
2. Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán
 - a. spáchá-li čin uveden v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,
 - b. spáchá-li takový čin na osobě mladší než patnáct let nebo na osobě stíženě duševní poruchou nebo duševně nedostatečně vyvinuté, nebo
 - c. způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví, smrt nebo jiný zvlášť závažný následek.

Tento trestný čin je spjat také s komerčním zneužíváním dětí, což znamená, že je velice nebezpečný. Ač trest je vyšší než byly předchozí, tak se mi zdá prostě nízký. To

trauma, jaké z toho dítě má, nelze nikdy vyrovnat nějakým trestem odnětím svobody na pár let. A to platí u všech trestných činů. Jde o to, že dítě není věc nelze ji převážet jen tak, bez jeho souhlasu.

§241

Znásilnění

1. Kdo násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí donutí jiného k souloži nebo k jinému obdobnému pohlavnímu styku nebo kdo k takovému činu zneužije bezbrannosti jiného, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let.
2. Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na osobě mladší než osmnáct let.
3. Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,
 - a. Způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví, nebo
 - b. Spáchá-li takový čin na osobě mladší než patnáct let.
4. Odnětím svobody na deset až patnáct let nebo výjimečným trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

Pro naše účely je důležité zaměřit se na odstavec 2. a 3. Pachatel dostane maximálně dvanáct let tedy za znásilnění. Zamyslet se musí člověk sám, jestli by pro něj bylo zadostiučiněním, kdyby jeho dítě bylo znásilněno a pachatel by dostal max. těch 12 let (a to by ho pravděpodobně ještě po polovině trestu pustili). Pro mě by to nebylo útěchou, ani malou útěchou a dítěti/oběti by to v ničem dobré taky nebylo, jelikož i když bude pachatel zavřený, dítě nikdy nebude jako předtím a nikdy nebude klidně spát. Ta újma jakou v tomto a následujícím trestném činu utrpí je nepředstavitelná a bohužel nelze úplně zahladit, ani po mnoha letech terapie.

Pohlavní zneužívání

1. Kdo vykoná soulož s osobou mladší než patnáct let nebo kdy takové osoby jiným způsobem pohlavně zneužije, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až osm let.
2. Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na osobě svěřené jeho dozoru, zneužívaje její závislosti.
3. Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví.
4. Odnětím svobody na deset až patnáct let nebo výjimečným trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

Pohlavní zneužívání se pro mě v případě dětí rovná znásilnění. Následky jsou srovnatelné, pocity také. Trest je nepřiměřený. Jednoznačně by se mělo zabránit pohlavnímu zneužívání dětí, je to úchylné. Vždyť jsou to jen bezbranné děti, nejsou fyzicky ani psychicky dostatečně vyspělé. Nehledě na to, že tyto trestné činy vytvářejí řetězovou reakci, kdy zneužívaný v dětství, zneužívá v dospělosti.

Soulož mezi příbuznými

Kdo vykoná soulož s příbuzným v pokolení přímém nebo se sourozencem, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

Celkově si myslím, že tresty jsou vyměřeny na velmi nízké hranici. Dítě je nedostatečně právně chráněno. Od ochrany dětí dává mnoho lidí ruce pryč, včetně rodičů, učitelů, lékařů apod. Nechci je všechny srovnat do jedné řady a tvrdit, že jsou špatní, samozřejmě, že ne, ale je velké množství lidí, co raději zavře oči a přikryje si uši a pak tvrdí, jak si ničeho nevšimli.

Kasuistiky¹⁰:

10. listopadu 2005 - Krajský soud v Hradci Králové odsoudil devětatřicetiletého muže za zneužívání, znásilnění a vydírání nezletilých a mladistvých chlapců k osmi letům vězení. Podle obžaloby od roku 2002 do roku 2004 v 16 případech chlapce na Hradecku a Náchodsku osahával a nutil k různým sexuálním praktikám, některým z nich za sex platil.

11. dubna 2008 - Za pohlavní zneužívání nezletilých chlapců při akcích sdružení Malý princ má jít Ondřej Martinek na čtyři a půl roku do vězení. Další obviněný, David Lein, dostal tříletý trest vězení podmíněně odložený na zkušební dobu pěti let. Podle obžaloby oba muži zneužili přibližně dvě desítky dětí.

21. dubna 2005 - Ostravský okresní soud poslal na šest let do vězení vedoucího trampského oddílu Osada orlů Petra Poláška za to, že pohlavně zneužíval svěřené chlapce. Jeho společníka Petra Bartošíka potrestal pětiletým vězením.

20. února 2003 - Na osm let do vězení s dozorem poslal krajský soud v Českých Budějovicích bývalého pedagoga Miroslava Slavíka ze Zlivi na Českobudějovicku. Jako režisér místního divadelního spolku Hudradlo zneužíval své dětské herce. Ve většině případů si své konání natáčel na videokazety.

16. února 2006 - Vrchní soud v Praze odsoudil Michaela Šešinu za sexuální zneužívání a znásilnění chlapců k osmi letům vězení a uložil mu ústavní sexuální léčbu. Celkem 15 skutků se podle rozsudku dopustil v letech 2002 až 2004, kdy více než deset chlapců nutil k sexuálním praktikám.

21. března 2008 - Krajský soud v Plzni vyměřil celkem dva tresty v celkové délce 10,5 roku jednapadesátiletému Josefovi Ferčákovi z Vojkovic na Karlovarsku. Odsoudil ho za znásilnění, pohlavní zneužívání a ohrožování nezletilých chlapců a za to, že jim umožnil sledovat pornofilmy, pít alkohol a kouřit.

¹⁰ České noviny – zpravodajský server ČTK [online] údaj k 11.4.2008 dostupné na WWW: <<http://www.ceskenoviny.cz>>

16. PREVENCE

Prevence je jediná možnost jak zachránit nějakým způsobem týrané či zneužívané děti, nebo alespoň omezit to zlo, jež je na nich pácháno. Jistě napadne nejen mne, ale mnoho dalších lidí, jak je jen možné, že dítě bývá zneužívané po velmi dlouhou dobu a nikdo se o ničem nedozví. Možná, že lidé nechtějí nic slyšet a vidět, je to přece jen pohodlný přístup, který jakoby nikomu neubližuje, ale ani nikomu nepomáhá. Pravda je, že ve většině odborných článkách se uvádí, že jen něco okolo 6% těchto trestných činů páchaných na dětech má na svědomí cizí osoba. Tím pádem se přímo nabízí vysvětlení, proč se dá tak dlouho tajit případné týrání dítěte, aniž by se okolí začalo nějak znepokojovat. Kdyby lidé tolik si našli čas na své (i ostatní) děti, byli k nim pozornější, naslouchali, pozorovali, tak by možná tolik případů nebylo a nebo by alespoň bylo to utrpení postižených dětí kratší než doposud.

Často mi připadá, že se rodiče bojí se svými dětmi mluvit např. o sexu, pohlavních chorobách, že jim nedostatečně vštěpují, aby si dávali pozor na cizí osoby, ale i na nepřipustné chování, že jim nedostatečně nevysvětlí, co je špatné a co si k nim už dospělý nemůže dovolit. Děti pak neví, kdy a jestli vůbec smí říci „ne“. Existuje mnoho pachatelů, kteří by se zastavili, kdyby dítě začalo bránit, odmítat je apod., jenže děti neví, jak se mají v takových chvílích zachovat a když tatínek říká své dceři, jak jí má rád a jí pořádně nikdo předtím nevysvětlil, že jeho láska k ní se takto projevovat neví, tak ta holčička prostě udělá, co tatínek žádá – z lásky samozřejmě. Proto si myslím, že hlavní obranou proti těmto činům, které ničí děti, je informovanost a otevřenost. Je velice důležité mít s dítětem otevřený, kamarádský vztah, který ovšem nepřekračuje hranice a zároveň dává dítěti možnost se se vším svěřit. Stejně tak je nutné ho informovat i o věcech, o kterých je dospělému hloupé nebo trapné mluvit. Děti se tyto informace stejně dozví, buď od kamarádů (nejčastěji) nebo ve škole, na táborech apod. a možná ve zkreslené formě.

Rodič by si měl své dítě hlídat a dostatečně pozorovat změny v jeho chování, stejně tak by si měl ověřovat lidi, se kterými se dítě stýká. Rodina musí plnit svou výchovnou funkci.

Prevenzi rozdělujeme na primární, sekundární a terciální.

Děti, jako více zranitelná sociální skupina společnosti, mají právo na vyšší stupeň speciální ochrany před všemi formami vykořisťování včetně komerčního sexuálního zneužívání. Podle Vaničkové¹¹ existuje pro rodiče, vychovatele, pedagogické pracovníky, sociální pracovníky a blízké osoby dětí sedm rad, které v každodenním životě dítěte znamenají vlastně zájem a respekt: komunikace s dítětem jako součást každodenní rutiny, osobní seznámení se s přáteli dítěte, získání kontaktních dat, stálý kontakt s učiteli zaměřený na chování dítěte a případné změny, mít pro dítě vždy čas, naučit se mu naslouchat, dát mu pocit důležitosti, naučit dítě umět si říct o pomoc a podporu, při podezření, že dítě udržuje „rizikové“ kontakty, nenechat bez povšimnutí jména, adresy, popis vzhledu, společenských činností, místa schůzek atd.

16.1.Primární prevence

Má za cíl snížení pravděpodobnosti výskytu a vzniku poškození. Primární prevence je specifická a nespecifická.

Primární prevence by měla směřovat k celé populaci, společnosti, jak dospělé tak dětské. Primární prevence vůči dospělým má zvýraznit kvalitní rodičovství, odpovědnost za dítě, uspokojování základních potřeb, nároků a práv. Toto je vyjádřeno v Úmluvě o právech dítěte a ve Světové deklaraci o přežití, rozvoji a ochraně dítěte. Dítě má být chtěné, zdravé, vzdělané, bezpečné a milované.

Primární prevence ve vztahu k dítěti má být rovněž směřována k prosazování dětských práv, s nimiž má být dítě obeznámeno. Dítěti se má dostat v rámci pohlavní výchovy náležitě informace o sexualitě člověka. Má znát nebezpečí, která mu hrozí zejména v oblasti sexuální. Je nutné, aby se naučilo bránit a vyhýbat lidem, kteří ho mohou zneužít, nezvalo cizí lidi domů, umělo říci ne. Naučit se, jak si mají děti poradit je v procvičování konkrétních situací – metody úniku – křičení, útěk, kopání, udržení bezpečné vzdálenosti, předstírat hluchotu.

Metody a zaměření primární prevence jsou velmi různorodé. Zhruba je lze rozdělit do čtyř základních skupin: **široká osvěta veřejnosti a obecná opatření ve prospěch rodin s dětmi** – podstatná úloha tu připadá tisku, sdělovacím prostředkům, škole a všem institucím, které se problematikou dětí zabývají. Sem patří i všechny

¹¹ VANIČKOVÁ, E. Dětská prostituce, 1.vyd., Praha, Grada, 2005, s. 97-98, ISBN 80-247-1138-9

zákony, vyhlášky a směrnice, jež se dotýkají života dětí a jejich rodin. **Vzdělávání rodičů, pedagogů a vychovatelů dítěte. Praegradační výchova pedagogů a lékařů** – při přípravě budoucích lékařů a učitelů je třeba zabezpečit výuku o ochraně a podpoře zdraví a zdravého vývoje dětí a mládeže. A v neposlední řadě **výchova dětí a mládeže** – je nutné zaměřené působení na děti a mládež ve školách, a to především v programech sexuální výchovy a výchovy k rodičovství.

16.2. Sekundární prevence

Má za cíl vyhledávat rizikové skupiny obyvatelstva a rizikové životní situace z hlediska CAN. Okolnosti, které ovlivňují riziko poškození dítěte vycházejí z dítěte samotného, z rodiny dítěte, ze školy a ze skupiny dětí. Čili **prevence** se orientuje na rodiny a děti, které jsou zatíženy rizikem v sexuální oblasti. Jsou to obvykle děti z problémových či dysfunkčních rodin, které ohrožují ostatní děti. Někdy tato nebezpečí překvapují dospělé, kteří jsou v blízkosti dítěte – pornografie v níž vystupují děti, organizování dětské prostituce, sexuální turismus či prodej nebo únos dětí za účelem provozování dětské prostituce. Rodiče by si měli uvědomit, že děti obvykle vědí o této oblasti mnohem více než oni si myslí a že jen otevřená diskuze mezi rodiči a dětmi na téma normální a nenormální sexuality dá dítěti mnohem více než řada přednášek.

V sekundární prevenci se orientuje pozornost především na detekci sexuálního zneužívání dětí, hlavně z hlediska komerčního typu tohoto jevu. Zvláště důležitá je tu pozornost k co nejšetnějšímu zacházení s dětmi, u kterých je podezření na jejich sexuální zasažení. Důležité je přitom znát všechny možnosti sekundární viktimizace dětí v takovýchto situacích a maximálně respektovat jejich prospěch.¹²

16.3. Terciální prevence

O prevenci terciální mluvíme tehdy, když k aktu násilí nebo k jinému ublížení dítěti došlo, a je třeba zajistit, aby se to neopakovalo, aby dítě nebylo dále poškozováno a aby poškození, k němuž došlo, bylo ve svých důsledcích omezeno na minimum. Je zahájen proces diagnostický, který má vyústit v prognózu případu. Z této prognózy pak

¹² DUNOVSKÝ, J., MITLÖHNER, M., HEJČ, K., TLAČOVÁ J. Problematika dětských práv v České Republice s přihlédnutím k fenoménu komerčního sexuální zneužívání dětí, JU České Budějovice, 2003, s. 29

dále plyne návrh na pomocná, ochranná, terapeutická a další opatření ve prospěch dítěte.

Po zachycení případu CAN¹³ a po náležitém jeho zhodnocení na podkladě materiálů získaných z nezávislých zdrojů i vlastním diagnostickým šetřením je třeba v zásadě rozhodnout zda dítě zůstane dále v rodině, dítě nezůstane dále ve své rodině a bude se hledat jiné optimální řešení jeho životní situace.

16.4.Kvartální prevence

je návrat dítěte zpět domů jestliže bylo umístěno jinam v rámci léčby

17. SEXUÁLNÍ VÝCHOVA

Sexuální výchova ovlivňuje zdraví vývoj člověka. ¹⁴Cílem sexuální výchovy je získání přiměřených poznatků z oblasti lidské sexuality, partnerských vztahů před manželstvím, v průběhu manželství a rodičovství, získání správných společenských a emocionálních postojů k sexualitě a v nejširším slova smyslu ke všemu, co se sexualitou souvisí; osvojení si návyků a dovedností, které jsou nezbytné pro individuální život člověka a pro jeho společenské fungování v partnerských vztazích, v manželství a v rodině.

Je nutné zdůraznit, že součástí sexuální výchovy by měly být i veškeré informace o přenosných pohlavních chorobách, jak jim předcházet apod. Sexuální výchova by tedy měla především sloužit jako prevence před sexuálním zneužitím dítěte, měla by objasnit i práva dětí i zásady hygieny. Z mnoha poznatků totiž vyplývá, že největším problémem je neinformovanost dětí, díky níž by se mohlo mnohým případům předcházet.

Sexuální výchova by se měla stát nedílnou součástí učiva na všech školách.

¹³ VAŇÍČKOVÁ, E., HADJ-MOUSSOVÁ, Z., PROVAZNÍKOVÁ, H. Násilí v rodině: syndrom zneužívaného a zanedbávaného dítěte, 1. vyd., Praha, Karolinum, 1995, s. 48-51, ISBN 80-85529-17-3

¹⁴ TAÜBNER, V. Metodika sexuální výchovy pro učitele, vychovatele, rodiče, 1. vyd., Praha, Fortuna, 1996, s. 5, ISBN 80-7071-029-2

17.1. Některá krizová centra a linky

Obecně lze říci, že krizová centra jako taková poskytují pomoc všem lidem bez výjimky, kteří se dostanou do nějaké krizové, nečekané a nepříjemné situace. Nabízejí svou pomoc nejen v oblasti sociální, psychologické, ale mnohdy i v právní. Tyto centra nebo sdružení mají také své linky, na které se může člověk kdykoliv obrátit a vždy tam bude někdo, kdo bude ochotný si jej vyslechnout, pomoci mu, najít východiska z jeho situace apod. Zvláště pro děti, je tento způsob se svěřit s obtížemi, myslím si, daleko lehčí než „z očí do očí“. Nabízí jim to jistou anonymitu, mluví s někým koho vůbec neznají (ne jako v případě např. školního psychologa/učitele), nemusejí se bát zveřejnění hlavně člověk na telefonu je nevidí a to je neznervózní. Věřím, že vytvoření krizových či občanských center, linek důvěry a bezpečí bylo dobrým krokem a je v zájmu státu tyto organizace podporovat.

Dětské krizové centrum o.s.¹⁵

Je zřizovatelem dětského krizového centra, v České republice působí od roku 1992 a to konkrétně v Praze. Má dvě linky důvěry a to jak internetovou, tak telefonickou (problem@дитеkrize.cz; 2 4148 4149), na telefonickou linku se lze obrátit jakýkoliv den v týdnu 24hodin denně a internetová linka důvěry je schopna odpovědět na problém do dvou dnů. Linka důvěry pro České Budějovice je 387 313 330. Hlavním zaměřením centra je problematika syndromu CAN a to jak v oblasti prevence a diagnostiky, tak v oblasti terapie. Pracovní tým dětského krizového centra tvoří sociální pracovníci, psychologové, psychoterapeuti.

Sdružení linka bezpečí¹⁶

Sdružení bylo založeno za účelem pomoci dětem a mladým lidem nejen v jejich obtížných životních situacích, ale i při jejich každodenních starostech a problémech. Sdružení je akreditováno v rámci systému sociálně-právní ochrany dětí v České republice. Sdružení je dále členem celosvětové asociace dětských linek důvěry Child Helpline International (CHI). Linka bezpečí je 800 155 555.

¹⁵ Dětské krizové centrum [online] dostupné z WWW: <<http://www.dkc.cz>>

¹⁶ Sdružení linka bezpečí [online] dostupné z WWW: <<http://www.linkabezpeci.cz>>

Bílý kruh bezpečí¹⁷

Bílý kruh bezpečí poskytuje odbornou, bezplatnou a diskrétní pomoc obětem a svědkům trestných činů, včetně morální a emocionální podpory. Nonstop telefonní číslo: 257 317 110. Dalším posláním tohoto sdružení je zlepšení právního postavení poškozených v trestním řízení a ve společnosti, zvýšení informovanosti občanů i veřejné správy o problémech obětí trestné činnosti, spolupráce s národními institucemi a mezinárodními organizacemi zabývajících se tímto problémem apod.

Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji¹⁸

Je občanské sdružení zaměřené jak na pomoc dětem, tak i rodinám. Pořádá i různé besedy na jednotlivých školách. Má odborný tým pracovníků, připravených kdykoli pomoci. Telefon: 387 410 864.

Linka právní pomoci 777 800 002

Poskytuje právní rady týkající se dítěte. Na tomto čísle obdržíte každou středu od 10.00 do 18.00 hodin zdarma radu od zkušených právníků ohledně problému týkající se dítěte.

Občanské sdružení na pomoc opuštěným, týraným a zanedbávaným dětem¹⁹

Fond ohrožených dětí je občanské sdružení na pomoc týraným, zneužívaným, zanedbávaným, opuštěným nebo jinak sociálně ohroženým dětem. Má 22 poboček po celé republice, provozuje 6 azylových domů s kapacitou 120 míst a 14 rodinných zařízení pro děti Klokánek s kapacitou 210 míst. Za šestnáct let své existence řešil téměř 20 000 případů, našel náhradní rodinu pro 560 obtížně umístitelných dětí, Klokánky přijaly 1 550 dětí a 825 dětí našlo i se svými rodiči útočiště v jeho azylových domech. Tři anonymní matky předaly FOD své novorozené děti.

¹⁷ Bílý kruh bezpečí [online] dostupné z WWW: <<http://www.bkb.cz>>

¹⁸ Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji [online] dostupné z WWW: <<http://www.ditevkrizi.cz>>

¹⁹ Fond ohrožených dětí [online] dostupné z WWW: <<http://www.fod.cz>>

18. SOUČASNÝ STAV TÝRANÝCH A ZNEUŽÍVANÝCH DĚTÍ

S odkazem na jednotlivé přílohy je nutné zdůraznit, že množství dětí, které jsou zneužívány nebo týrány postupně stále narůstá. Bylo by naivní myslet si, že statistiky jsou přesné, většinou se odhaduje, že je pouze malá část případů, která je evidována. Je zde tedy jasně vidět, že tato problematika přetrvává i nadále. Závěry jednotlivých statistik nejsou vůbec příznivé.

Ročně zemře v tzv. vyspělém světě tři a půl tisíce dětí mladších 15 let na následky týrání a zanedbávání životních potřeb. Poslední velký průzkum Mezinárodního výzkumného centra (IRC) z roku 2004 ČR zařadil mezi státy s největším výskytem týraných dětí.

V příloze III. je jasně uvedené, že v případech kuplířství, týrání svěřené osoby, nebo osoby žijícím ve společném obydlí, znásilnění či pohlavního zneužívání dominují na místě obětí jednoznačně ženy, roli pachatelů zaujmají muži. Zajímavé jsou případy opuštění dítěte, kdy obětí se stávají většinou chlapci a pachatelé jsou téměř ve stejné míře, jak ženy, tak muži.

ZÁVĚR

Týrání, zneužívání a zanedbávání dětí je sociálním problémem a netýká se pouze malé části z nich, není tedy možné tyto problémy přehlížet. Je potřeba se nad nimi zamyslet, otevřít oči a začít je řešit. Tato práce poukazuje na fakta vztahující se k dané problematice a nastiňuje některé preventivní opatření.

Péče o děti nás má podněcovat k zodpovědnosti, kterou nenesou jen rodiče dítěte, ale celá společnost. Teprve, až naše společnost „dospěje“ budou se cítit naše děti v bezpečí a rodiče budou klidnější. Uvědomme si, že právě dítě je to nejkřehčí a nejzranitelnější, co máme. Musíme se starat o to, aby jeho naděje, jeho osobnost a vývoj byl zdravý, aby nedocházelo k nezvratným změnám ve vývoji jeho psychiky, jako následek týrání nebo zneužívání. Musíme jej chránit, informovat. Sama nedostatečná informovanost společnosti o těchto patologických jevech je alarmující. Věnujme více pozornosti a času svým dětem. Stává se, že potřebují naši pomoc, ale neumějí si o ni říct nebo se bojí.

Týrání, zneužívání a zanedbávání dětí tady bylo a bude i nadále, je však třeba proti tomuto jevu bojovat a co nejvíce ho omezovat. Problém bych viděla i v současném stavu ochrany dětí v České Republice. Existuje několik ministerstev, do jejichž kompetence toto téma patří, avšak není vytvořena žádná jednotná koncepce a spolupráce mezi nimi je na špatné úrovni. Máme mnoho neziskových organizací, které se zabývají tímto problémem, ale chybí zde obousměrná vazba na stát a jeho jednotlivé složky - ministerstva, policie, sociální pracovníky, lékaře apod.. Dalším bodem by mohlo být zlepšení soudního systému (jako vzor by nám mohla posloužit V.B.), vznik zákonů, jenž by kvalitně upravovaly tuto problematiku a bránily nebo alespoň omezovaly trestné činy spáchané na dětech.. Člověk je základem, a proto by se podle mého názoru měl stát i další zainteresované organizace zaměřit právě na něj, vést jej k tomu, aby neodvracel tvář od tohoto problému, naučit ho jak rozpoznávat děti s tímto syndromem, jak se v dané situaci zachovat apod. Informovanost je základem všeho a je nesmírně důležitá, zvláště v rizikových skupinách. Chtěla bych zde ještě upozornit na oznamovací povinnosti, která nebývá dodržována širokou veřejností a v některých případech i lékařů.

A tak především nepodceňujme rizika, která čekají na „naše“ děti, neříkejme si, že jich to netýká, že se jim to nemůže stát a raději je na tyto rizika připravujeme a učme je jak se bránit v těchto situacích, a kde hledat případně pomoc a podporu.

Shrneme-li předchozí slova, hlavním cílem této práce je zpracování odborných informací a upozornění na nutnost zapojit do řešení této problematiky celou společnost a nastítnit jak omezit nepříznivý vývoj, který jednoznačně má.

SEZNAM LITERATURY

Literární zdroje

1. BENTOVIM, A. Týrání a sexuální zneužívání v rodinách. Praha : Grada Publishing, 1998, 1. vyd., 117 s., ISBN 80-7169-629-3
2. DUNOVSKÝ, J., Problematika dětských práv a komerčního sexuálního zneužívání dětí u nás a ve světě. Praha : Grada Publishing 2005, 1. vyd., 251 s., ISBN 80-247-1201-6
3. DUNOVSKÝ, J. Týrané, zneužívané a zanedbávané děti. Praha : Grada Publishing, 1995, 1. vyd., ISBN 80-7169-192-5
4. DUNOVSKÝ, J., MITLÖHNER, M., HEJČ, K., TLAČOVÁ J. Problematika dětských práv v České Republice s přihlédnutím k fenoménu komerčního sexuální zneužívání dětí, JU Č.B., 2003
5. HANUŠOVÁ, J. Násilí na dětech : syndrom CAN. Praha : Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006, 24 s., ISBN 80-86991-78-4
6. MALÁ, E., RABOCH, J., SOVÁK, Z. Sexuálně zneužívané děti. Praha Psychiatrické centrum, 1995, 1. vyd., 128 s., ISBN 80-85121-99-9
7. MATĚJČEK, Z. O rodině vlastní, nevlastní a náhradní. Praha : Portál, 1994, 98 s., ISBN 80-85282-83-6
8. MATOUŠEK, O., Rodina jako instituce a vztahová síť. Praha : Sociologické nakladatelství, 2003, 3. vyd. 161 s., ISBN 80-86429-19-9
9. PRAŠKO, J., Stop traumatickým vzpomínkám : jak zvládnout posttraumatickou stresovou poruchu. Praha : Portál, 2003, 1. vyd., 178 s., ISBN 80-7178-811-2
10. ŠPECIÁNOVÁ, Š., Ochrana týraného a zneužívaného dítěte. Praha : Linde, 2003, 156 s., ISBN 80-86131-44-0

11. TAÜBNER, V., Metodika sexuální výchovy pro učitele, vychovatele, rodiče. Praha Fortuna 1996, 1. vyd., 45 s., ISBN 80-7071-029-2
12. TAÜBNER, V., Nejstřelenější tajemství – sexuální zneužívání dětí. Praha : Trizonia 1996, 1.vyd., 116s., ISBN 80-85573-72-5
13. VANÍČKOVÁ, E., Dětská prostituce. Praha : Grada Publishing 2005, 1. vyd., 135 s., ISBN 80-247-1138-9
14. VANÍČKOVÁ, E., HADJ-MOUSSOVÁ, Z., PROVAZNÍK, K. Sexuální zneužívání dětí I. díl. Praha : Karolinum, 1997, 1. vyd., 82 s., ISBN 80-7184-479-9
15. VANÍČKOVÁ, E., HADJ-MOUSSOVÁ, Z., PROVAZNÍK, K. Sexuální zneužívání dětí II. díl. Praha : Karolinum, 1997, 1. vyd., 81 s., ISBN 80-7184-878-6
16. VANÍČKOVÁ, E., HADJ-MOUSSOVÁ, Z., PROVAZNÍKOVÁ, H. Násilí v rodině syndrom zneužívaného a zanedbávaného dítěte. Praha : Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 1995, 1. vyd., 80 s., ISBN 80-85529-17-3
17. VANÍČKOVÁ, E., Sexuální násilí na dětech : výskyt, podoby, diagnostika, terapie, prevence. Praha : Portál, 1999, 1. vyd., 118 s., ISBN 80-7178-286-6I
18. WEISS, P. a kol. Sexuální zneužívání - pachatelé a oběti. Praha : Grada Publishing, 2000, 1. vyd., 212 s., ISBN 80-7169-795-8
19. WEISS, P. a kol. Sexuální zneužívání dětí. Praha : Grada Publishing, 2005, 1. vyd., 264 s., ISBN 80-247-0929-5
20. Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon v aktuálním znění
21. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád v aktuálním znění
22. Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině v aktuálním znění

Elektronické zdroje

1. Bílý kruh bezpečí [online] dostupné z www.bkb.cz
2. České noviny [online], zpravodajský server ČTK, ČTK, Případy sexuálního zneužívání většího počtu dětí nejsou výjimkou, 11.4.2008, dostupné z http://www.ceskenoviny.cz/domov/index_view.php?id=306921
3. Dětské krizové centrum [online], dostupné z www.dkc.cz
4. Dětské krizové centrum, Statistika – Sexuální zneužívání v číslech [online], 2002, dostupné z www.ditekrize.cz/akce_4a6_statistika.php
5. Fond ohrožených dětí [online] Kasuistika, dostupné z <http://www.fod.cz/>
6. Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji [online] dostupné z <http://www.ditevkrizi.cz>
7. Ministerstvo práce a sociálních věcí [online] Noviny Práce a sociální politika, dostupné z <http://www.mpsv.cz/cs/3806>
8. Ministerstvo vnitra a sociálních věcí, Statistiky, Policejní prezidium, Praha, 2006, dostupné z http://www.mvcr.cz/statistiky/krim_stat/2008/index.html
9. Sdružení linka bezpečí [online] dostupné z www.linkabezpeci.cz

Přílohy

Příloha I.²⁰

Statistika

Sexuální zneužívání v číslech | [Statistika DKC](#)

Sexuální zneužívání v číslech:

Nejedná se v žádném případě o žádný vyčerpávající vzorek statistických čísel. Jsou zde uvedeny jen některé údaje s odvoláním na zdroj původu. Přidáváme i statistiku Dětského krizového centra. Je třeba si uvědomit, že jde pouze o špičku ledovce, počty sexuálně zneužívaných dětí jsou několika násobně vyšší.

- **Profesor Raboch** uvádí odhad, že v naší populaci bylo v dětství sexuálně zneužito 10 – 40% žen a 5- 20% mužů. str. 45
- **Světová zdravotnická organizace** udává číslo 10 – 40% u žen a 5 – 20% mužů bylo v dětství nebo v době dospívání zneužito. Většinou šlo o jednorázové ohrožení. str.34 zdroj: Násilí v rodině – Vaníčková, E.; Provazníková, H.; Moussová, Z. Praha Karolinum 95
- **Epidemiologická studie** – Lékařská fakulta Masarykovy univerzity Brno vzorek: Žáci 9. ročníků základních škol ze 13 okresních měst ČR (celkem 6051 věk 14 až 15 let) Otázky a odpovědi: Vynucoval si na tobě někdo sexuální aktivity? ANO 5,7 % Stalo se ti, že ti někdo za to nabídl peníze? ANO 2,8% Nabídl ti někdo focení nebo natáčení porna? ANO 1,6% zdroj: Sexuální násilí na dětech: Vaníčková, E.; Provazník, J.; Moussová, Z.; Spilková, J.; Portál str. 88
- **Sexuální zkušenost v dětství** se starší osobou je udávána v literatuře od 6 – 66%, ale většina autorů se shoduje na 20% běžné populace. Poměr chlapců a dívek je asi 9- 10% ku 20 – 21% z této populace. zdroj: Finkelhor, D.: Sourcebook on Child Sexual Abuse. London, 1986.
- **Výzkum Sexuologického ústavu z roku 1998** – téměř 10% českých dětí je v dětství sexuálně zneužito Ve věku do 15 let je to potom 9% dívek a 7% chlapců
- **Retrospektivní studie mezi ženami** prokázala, že téměř každá třetí dospělá žena si myslí, že byla v dětství sexuálně zneužita zdroj: Násilí v rodině – Vaníčková, E.; Provazníková, H.; Moussová, Z. Praha Karolinum 95
- **Statistika MPSV**
Oddělení sociálně právní ochrany při obecních úřadech
– přijatá hlášení o sexuálním zneužívání dětí
- rok 2000: 614 případů
- rok 2001: 522 případů
- rok 2002: 537 případů

Příloha II.²¹

²⁰ Dětské krizové centrum, Statistika – Sexuální zneužívání v číslech [online], 2002, WWW:

<www.ditekrize.cz/akce_4a6_statistika.php>

²¹ Fond ohrožených dětí [online] Kasuistika, dostupné z <<http://www.fod.cz/>>

Kasuistika I.

Matka sedmi dětí střídala nejen své životní druhy a otce svých dětí, ale i bydliště. Při posledním stěhování zatajila své nejmladší dítě, šestiletého chlapce, kterého zavřela v kůlně a soustavným bitím a hladověním ho přivedla do tak těžkého stavu, že dítě krátce po převozu do nemocnice zemřelo na rozsáhlý subdurální hematom (nitrolební krvácení). Byla sice odsouzena, ale pro nové těhotenství jí byl výkon trestu přerušen a vrátila se domů, aniž by byla zajištěna ochrana zbývajících dětí, které byly ponechány v její péči.

Celkem deset dětí bylo vychovááno otcem a nevlastní matkou. Školní děti se od svých spolužáků zjevně odlišovaly nejen ubohým oblečením a bledými obličejí, ale také chováním. Byly velmi ustrašené, při poznámce nebo špatné známce prosily učitele, aby jim je nezapisoval, často chodily za trest ostříhány dohola. Po sebevraždě nejstaršího šestnáctiletého chlapce skokem ze střechy učiliště se věci začalo zabývat oddělení péče o rodinu a děti i policie v Praze 9. Žádný z rodičů neprojevil při jednání správní komise nad úmrtím syna lítost, naopak sdělili, že jejich výchova je přísná a taková zůstane i nadále. Výsledkem dětí a jejich psychologickým vyšetřením bylo zjištěno, že byly za každou maličkost velmi surově bity, vedle školních povinností musely vést celou domácnost, neměly možnost si hrát ani chodit ven. Vyšetřování probíhalo vazebně, neboť rodiče ve svém jednání pokračovali a navíc děti nutili ke změně výpovědí. Nakonec byli odsouzeni k podmíněným trestům odnětí svobody na dlouhou zkušební dobu. Jejich výchovný styl se potom výrazně změnil, stříhání dohola i fyzické tresty ustaly, děti začaly chodit ven mezi vrstevníky.

Učitelka si u čtrnáctiletého žáka vychovávaného pouze otcem všimla ustrašenosti a častých známek nepřiměřených tělesných trestů. Otec byl proto pozván na výchovnou komisi, kde mu chtěli domluvit. Chlapec však důvod svolání komise neznal. Ještě před návratem otce z obavy před očekávaným potrestáním vyskočil z okna bytu v pátém poschodí a způsobil si velmi těžká zranění.

Po rozvodu byl starší dvanáctiletý chlapec svěřen do péče otce, mladší do péče matky. Otec syna za každou horší známku než dvojku trestal výpraskem. Výkon tohoto trestu obvykle odkládal až na neděli - prý aby byl klidný. Chlapec byl školou hodnocen jako hodný, chytrý a snaživý žák, měl však velkou trému až hrůzu z každé písemky či

zkoušení a dělal pak zbytečné chyby. Žádných nepřiměřených trestů si škola nepovšimla. Z obavy před trestem chlapec jednou zatajil čtyřku z hudební nauky. Otec se o tom dozvěděl na třídní schůzce a syna surově zbil hned po návratu domů. O víkendovém styku si podlitin a exkoriací po celém těle syna všimla matka a zašla s ním k lékaři i na sociální péči. Chlapec byl ihned předběžným opatřením svěřen do její výchovy, proti otci bylo zahájeno trestní stíhání. Hájí se tím, že sledoval jen dobro syna, chtěl ho řádně vychovat a údajně se s ním na systému trestů a odměn dohodl. Podle znaleckého posudku z oboru psychologie mělo jednání otce za následek těžkou neurotizaci dítěte. Tato porucha osobnosti bude pravděpodobně přetrvávat i v dospělosti. Odkládání trestů znalec hodnotil jako psychické týrání. Otec byl uznán vinným trestným činem týrání svěřené osoby a odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody.

Po prověření anonymního telefonického oznámení na Linku bezpečí byl pro trestný čin týrání svěřené osoby vzat do vazby triapadesátiletý ředitel Zvláštní školy internátní v Olešovicích. Vyšetřováním bylo prokázáno, že svěřence bil pěstmi i gumovou hadicí, sprchoval je ledovou vodou, tloukl jim hlavou o záchodovou mísu a dopouštěl se na nich i jiných násilností. Přitom v minulosti již byl pro obdobný trestný čin jako ředitel jiné zvláštní školy odsouzen, přičemž mu byl uložen i trest zákazu činnosti s mládeží a ústavní léčba. Protože však došlo k zahlazení tohoto odsouzení, nebylo ve výpisu z rejstříku trestů uvedeno.

Při hodině plavání zjistila učitelka, že desetiletý žák je od ramen až po lýtka pokryt četnými pruhovitými modřinami. Chlapec na dotaz uvedl, že byl bit šňůrou od vaříče, protože přinesl poznámku. Škola ještě téhož dne zajistila lékařské vyšetření a věc nahlásila policii. Vyšetřováním bylo zjištěno, že rodiče opakovaně řešili surovým bitím kázeňské problémy syna, které měl ve škole. Psychologickým vyšetřením byl u chlapce prokázán tzv. hyperkinetický syndrom, z něhož vyplývala většina jeho problémů. Rodiče byli odsouzeni k podmíněným trestům odnětí svobody. Dále jim byla uložena povinnost docházet se synem pravidelně do psychologické poradny.

Kasuistika II.

Na počátku června telefonovala na FOD se žádostí o radu paní, která uvedla, že dvanáctiletá spolužačka její dcery je asi týrána otcem a jeho družkou. Dívka se její dceři svěřila, že už to doma nemůže vydržet a že uteče. Našly ji spolu u rybníka, s modřinami v obličejí. Domluvili jsme se, že paní dívku přivede do našeho Klokánku a předtím s ní navštíví lékaře, což se i stalo. Lékařská zpráva konstatovala nejen množství dalších podlitin po těle, ale i mozoly na kolenou, vzniklé od dlouhodobého klečení. Dívka nám s pláčem sdělila, že maminka jí zemřela v den jejích desátých narozenin. Od té doby, kdy si otec našel družku, ji oba téměř denně bili pěstí, páskem i jinými předměty. Za trest musela i několik hodin klečat se zátěží na rukou, nejčastěji Zlatými stránkami. Když už to nevydržela a spadla, zbili ji a zkopali. Podlitinu a šrám pod okem jí udělala "teta" fackou a prstýnkem za to, že špatně pověsila ručník. Nesmí vůbec chodit ven a hned po příchodu ze školy musí pomáhat v domácnosti. Nejvíce ze všeho by si přála žít u babičky ze strany maminky. Když jsme příjem dívky oznámili otci, prohlásil, že si pro dceru okamžitě jede. Připustil, že dostala výprask, protože lže a krade, a že by nejraději bydlela u babičky. To ale není možné, protože jeho družka má rizikové těhotenství a dcera jí musí pomáhat. Otcí jsme vysvětlili, že dívka se odmítá vrátit domů a že v Klokánku jakožto zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc může zůstat i bez jeho souhlasu až do doby, než rozhodne soud. Ihned jsme kontaktovali sociální pracovníci, která měla pohotovostní službu na telefonu, i policii. Druhý den OPD prověřilo podmínky u babičky, a protože bylo vše v pořádku, podalo návrh na předběžné svěření dívky do její péče, čemuž soud vyhověl. A tak k naší velké radosti si ještě téhož dne večer šťastná babička svou neméně šťastnou vnučku odvedla domů. Kéž by všem týraným dětem přišla pomoc tak rychle a účinně!

Kasuistika III.

Dne 30. 1. 1996 nahlásila naší pražské pobočce učitelka první třídy základní školy podezření na zanedbávání péče o sourozence navštěvující první a třetí třídu - do školy chodí špinavé, často i pozdě, nemají v pořádku přípravu. Škola jim zajistila ozdravovnu, matka si však ve stanoveném termínu pro děti nepřijela ani se neozvala. Nakonec pro ně přijela babička. Na OPD jsme zjistili, že signál o tom, že něco je v nepořádku, mají od minulého týdne, kdy lékařka nahlásila, že matka nereaguje na výzvu k preventivní prohlídce dětí. Dne 6. 2. 1996 jsme šli děti navštívit do bytu s třídní

učitelkou, která návštěvu s matkou dětí předem sjednala. Otevřel mladík, který oznámil, že matka přijde až navečer. Přesto naší asistence i učitelce umožnil vstoupit do bytu a mluvit s dětmi. V celém bytě byl neuvěřitelný nepořádek a špína, v pokojích spali cizí muži, na stole ležely použité tampóny, na zemi injekční stříkačka. Po několika minutách se objevila k velkému údivu návštěvníků i matka, schovaná předtím ve skříni. Uvedla, že od puberty a nyní znovu od sebevraždy manžela v červnu 1995 užívá injekčně pervitin a orálně hypnotika. Léčbu odmítá, je přesvědčena, že odvykání zvládne sama. Ihned jsme se spojili s babičkou, která byla ochotna postarat se o děti alespoň do té doby, než toho bude schopna matka. Dne 9. 2. 1996 si babička za naší asistence všechny tři děti převzala. Dne 21. 2. 1996 vydal obvodní soud na základě návrhu OPD předběžné opatření, jímž se děti svěřují do péče babičky. Na dobu, než si babička vyřídila převod dávek státní sociální podpory, jsme jí poskytli příspěvek na výživu dětí, pro každé ve výši dva tisíce korun. Matka bohužel způsob života nezměnila.

"Když jsem byla u té starý mámy, tak jsme tam byli pořád sami. A pořád jsme tam měli hlad. Ani jsme si nehráli, ani jsme nechodili ven, nic. Jenom jsme pořád leželi na zemi. Oni nám neudělali postýlku, tak jsme museli ležet na zemi. Ani jsme nic nejedli. Oni nám nedávali jíst, jenom chleba a vodu. A to přece nejde, jenom chleba a vodu. Oni chtěli, abysme umřeli." Teprve na dotaz, kdo to chtěl, ožije a řekne s důrazem a údivem, že to někdo nechápe: "No přece ty starý rodiče to chtěli, ale Románek (její dvouletý bratříček), ten to nechtěl," a zase pokračuje tím svým tichým, monotónním způsobem: "O Románka já jsem se starala. Pořád jsme se báli, že nás budou bít. Ta máma byla moc zlá a ten táta byl taky zlej. Bila mě až do krve, až do žíly...Ale pak tam přišlo moc lidí a zachránili nás a dali nás do školky (předškolní oddělení dětského diagnostického ústavu). Až já budu velká, tak už snad konečně bude v hrobečku."

Několik měsíců poté se holčička v rámci trestního řízení proti rodičům podrobila psychologickému vyšetření. Podle závěru znaleckého posudku jejich jednání na ní nezanechalo mnohem těžší následky jen proto, že navázala pevné citové vazby v náhradní rodině a svou úzkost a nenávisť vůči nim dokázala kompenzovat fantazií. Tak např. na dotaz, kde jsou ti staří rodiče nyní, odpověděla: "Já jsem jednou vzala lefa, dala jsem je do tmy a von je sežral."

V testu začarované rodiny (dítě má nakreslit členy rodiny jako zvířata) vůbec nebyla schopna nalézt zvíře, ke kterému by své rodiče mohla připodobnit. Nakreslila je jako věci - matku jako Rubikovu kostku (při interpretaci naznačovala krouživý pohyb rukou a uvedla, že ji může zničit), otce jako traktor (který narazí a rozlomí se). Ostatní osoby již nakreslila jako zvířata - zadání tedy porozuměla dobře. Sebe jako motýlka (snad aby mohla snadno uniknout), bratříčka jako zajíčka s plnou nůší vajíček (snad aby už nikdy neměl hlad) a náhradní matku jako berušku, o které řekla, že jí leze po ruce a neštípne ji.

Z trestního spisu dále vyplynulo:

Matka dceru od narození nenáviděla, prý si přála chlapce. Svědci potvrzovali surové bití, nadávky, odpírání stravy a křik matky, že ji stejně jednou zabije. Jedna ze svědkyň byla přítomna tomu, když matka dceři poručila, aby vylezla do okna a skočila pro bačkůrku, kterou ztratila venku. Svědkyně holčičku, která v hrůze již lezla na parapet, strhla a matce se snažila domluvit. Ta ale začala dítě surově tlouct po hlavičce. Holčička pak utekla na chodbu a ještě dlouho tam v děsu křičela. Jindy před ní matka schválně jedla pomalu a s požitkem šunku, dala jen synovi a k hladové a podvyživené dceři pronesla, že nedostane nic, ať chcípne.

Jiná svědkyně vypověděla, že matku znala od vidění. Jednou ji potkala s dcerkou, které tekla krev z nosu i z úst. Holčička najednou ke svědkyni přiběhla, chytila se jí křečovitě za ruku a chtěla s ní odejít. Matka ale dceru odvedla pryč.

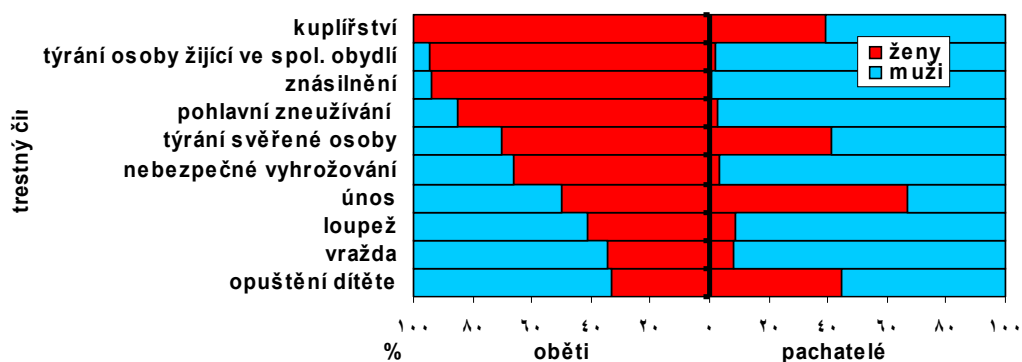
Děti byly často samy doma a plakaly hlady. Sousedé by jim rádi dali najíst, ale bylo zamčeno. Celotýdenní školka opakovaně upozorňovala oddělení péče o dítě, že se matka k dceři chová hrubě, cloumá s ní, křičí na ni a nadává jí. Po víkendu či po nemoci se holčička vrací vždy velmi zubožená. Na upozornění, že jí dítě může být odebráno, se matka tváří zcela netečně. Dále školka uvedla, že holčička dává záchvaty děsu, např. i z křoví a ze psů na vycházce. OPD však nařídilo pouze dohled a děti ponechalo v rodině ještě dlouhé tři roky. Nakonec je zachránilo jen to, že rodiče byt na několik dní opustili. Dívka vylezla do otevřeného okna v šestém patře a křičela o pomoc. Teprve pak přijeli požárníci, policie a sociální péče a obě děti umístili do ústavů - každé jinam. Holčičku podle věku do dětského diagnostického ústavu, chlapce do zdravotnického dětského domova. Od té doby se už nikdy nesetkali. Ještě dlouho pak na něj

vzpomínala. Románek byl jako batole brzy osvojen, ona na novou mámu čekala v ústavu rok a půl. Jednou večer před usnutím jí pak řekla: "Když jsem byla v tom Krompachu, tak jsem tam každý den brečela. Protože jsem moc chtěla tu novou maminku a strašně jsem se bála, že už žádnou nedostanu. Ale pak jsi přišla ty a ty jsi si mě vybrala a já jsem si vybrala tebe. A teď už budeme pořád spolu."

Matka byla obvodním soudem pro Prahu 4 odsouzena k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na pět a půl roku, otec na tři roky. Oba byli zbaveni rodičovských práv.

Oběti a pachatelé vybraných trestných činů v roce 2008 (struktura podle pohlaví) (Zdroj: Policejní prezidium ČR a MSp ČR)

Victims and criminals by selected crimes in 2008 (Structure by sex) (Source: The police presidium of the CR and MJ CR)

Absolutní hodnoty/ Absolute numbers

Trestný čin	Victims		Criminals	
	Oběti trestných činů		Pachatelé trestných činů	
	ženy	muži	ženy	muži
opuštění dítěte	3	6	4	5
vražda	58	109	13	140
loupež	2247	2998	126	1482
únos	6	6	2	1
nebezpečné vyhrožování	1391	720	13	351
týrání svěřené osoby	106	45	33	47
pohlavní zneužívání	714	127	9	322
znásilnění	555	38	1	156
týrání osoby žijící ve spol. obydlí	421	25	3	131
kuplířství	41	-	27	42

²² Ministerstvo vnitra a sociálních věcí, Statistiky, Policejní prezidium, Praha, 2006, dostupné <http://www.mvcr.cz/statistiky/krim_stat/2008/index.html>

ABSTRAKT

KAČENOVÁ, P. Problematika týraných a zneužívaných dětí : bakalářská práce. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2008. s. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Bc. Petra Adamová.

Klíčová slova: syndrom CAN, týrané dítě, sexuální zneužívání, zanedbávání, incest

Uvedená práce se zabývá problematikou týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte, především z hlediska psychologického. Popisuje jednotlivé formy týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte jako oběti a různé typy pachatelů. Zdůrazňuje závažnost dané problematiky, nastiňuje preventivní opatření. Vymezuje právo lidské bytosti na zdravý vývoj, jako základní stavební kámen společnosti.

ABSTRACT

KAČENOVÁ, P. A Complicated Situation of Battered and Abused Children : A Thesis.
České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2008. s.
Acting supervisor Mgr. Bc. Petra Adamová

Key words: Syndrom CAN, Battered child, Sexual abuse, Neglect, Incest

The thesis deals with a complicated situation of a battered, abused and deprived child mainly in psychological attitude. It describes every single form of maltreating, abusing and depriving a child as a victim and it also concerns various types of criminals. It emphasises the seriousness of such acting and suggests precautionary measures. It defines the right of every human being to grow up healthily because it is the basic unit of the society.